2025/2127

2025.10.28.

A BIZOTTSÁG (EU) 2025/2127 HATÁROZATA

(2025. május 16.)

a Németország által az Abalon Hardwood Hessen GmbH javára nyújtott SA.24030. (2016/C.) (korábbi N 512/2007., korábbi 2015/NN.) számú állami támogatásról

(az értesítés a C(2025) 3022. számú dokumentummal történt)

(Csak a német nyelvű szöveg hiteles)

(EGT-vonatkozású szöveg)

AZ EURÓPAI BIZOTTSÁG,

tekintettel az Európai Unió működéséről szóló szerződésre (a továbbiakban: EUMSZ) és különösen annak 108. cikke (2) bekezdésének első albekezdésére,

tekintettel az Európai Gazdasági Térségről szóló megállapodásra és különösen annak 62. cikke (1) bekezdésének a) pontjára,

miután az említett rendelkezéseknek megfelelően felhívta az érdekelt feleket észrevételeik megtételére ([1]), és tekintettel a benyújtott észrevételekre,

mivel:

1. ELJÁRÁS

(1) 2007. szeptember 6-án a német hatóságok az Európai Közösséget létrehozó szerződés 88. cikkének (3) bekezdésével (jelenleg az EUMSZ 108. cikkének (3) bekezdése) összhangban bejelentették azokat az intézkedéseket, amelyeket Hessen tartomány (*Land*) 2006-ban nyújtott az Abalon Hardwood Hessen GmbH (a továbbiakban: Abalon DE) javára egy keményfa-feldolgozó fűrészüzem létrehozásának támogatására (N 512/2007. számú állami támogatás). 2007. augusztus 6-án a Pollmeier Massivholz GmbH & Co. KG (a továbbiakban: Pollmeier) panaszt nyújtott be a Bizottsághoz az Abalon DE-nek nyújtott támogatással kapcsolatban.

(2) 2008. október 21-én a Bizottság elfogadta a C(2008) 6017 végleges határozatot ([2]) (a továbbiakban: 2008. évi határozat), amelyben megállapította, hogy a Németország által bejelentett intézkedések (többek között két garancia) vagy nem minősülnek támogatásnak (a Hessen tartomány által nyújtott két garancia, a továbbiakban: a két garancia), vagy létező támogatásnak minősülnek (a támogatási csomag egyéb intézkedései).

(3) 2009. február 25-én a Pollmeier a 2008. évi határozat megsemmisítése iránti keresetet nyújtott be a Törvényszékhez; e keresetet T-89/09. ügyszámon vették nyilvántartásba.

(4) 2015. március 17-i ítéletében ([3]) (a továbbiakban: 2015. évi ítélet) a Törvényszék úgy ítélte meg, hogy az, hogy a Bizottság nem vizsgálta meg, hogy az EK-Szerződés 87. és 88. cikkének a kezességvállalás formájában nyújtott állami támogatásra való alkalmazásáról szóló bizottsági közlemény ([4]) (a továbbiakban: a kezességvállalásról szóló 2000. évi közlemény) fényében jogszerű-e a garancia összegének 0,5 %-át kitevő mértéket alkalmazni a két garancia támogatástartalmának meghatározása céljából, komoly nehézségek fennállására utal azon kérdést illetően, hogy a vitatott garanciák csekély összegű támogatásnak minősíthetők-e. A Törvényszék szerint e nehézségek fennállásának arra kellett volna késztetnie a Bizottságot, hogy megindítsa a hivatalos vizsgálati eljárást. A Törvényszék ezért megsemmisítette a 2008. évi határozatot annyiban, amennyiben az azt állapította meg, hogy a két garancia nem minősül állami támogatásnak az Európai Közösséget létrehozó szerződés 87. cikkének (1) bekezdése (jelenleg az EUMSZ 107. cikkének (1) bekezdése) értelmében. A Törvényszék helybenhagyta az említett határozat többi elemét.

(5) 2015. május 26-án mind a Pollmeier, mind Hessen tartomány fellebbezést nyújtott be a 2015. évi ítélet ellen, vitatva a 2008. évi határozat helybenhagyott elemeit, illetve a két garancia támogatási jellegét. A Bizottság nem fellebbezett.

([1]) HL C 4., 2017.1.6., 17. o.
([2]) HL C 12., 2009.1.17., 1. o. A határozat betekinthető változata nyilvánosan elérhető a Bizottság alábbi honlapján: https://competition-cases.ec.europa.eu/cases/SA.24030.
([3]) A Törvényszék 2015. március 17-i ítélete, Pollmeier Massivholz kontra Bizottság, T-89/09, ECLI:EU:T:2015:153.
([4]) HL C 71., 2000.3.11., 14. o.

(6) Mivel a két garanciát a Bizottság általi engedélyezésük előtt hajtották végre, a Bizottság be nem jelentett támogatásként vette nyilvántartásba őket (SA.24030. [2015/NN.] számon).

(7) Németország 2015. május 28-án és július 27-én további információkat nyújtott be a Bizottsághoz, köztük Csoklich professzor szakértői véleményét a kedvezményezett kkv-minősítéséről (a továbbiakban: Csoklich-jelentés).

(8) 2016. február 17-i levelében (a továbbiakban: az eljárás megindításáról szóló határozat) a Bizottság tájékoztatta Németországot, hogy megindította az EUMSZ 108. cikkének (2) bekezdése szerinti eljárást annak megállapítása érdekében, hogy a két garancia összeegyeztethető-e a belső piaccal.

(9) 2016. február 19-én Németország arra kérte a Bizottságot, hogy függessze fel hivatalos vizsgálatát mindaddig, amíg a Bíróság nem határoz a fellebbezésekről. 2016. február 24-én a Bizottság beleegyezett abba, hogy az észrevételek benyújtására vonatkozó határidőt a fellebbezésekkel kapcsolatos határozatok meghozatalát követő napig meghosszabbítsa.

(10) A Bíróság 2016. július 14-i végzésével ([5]) és 2016. október 12-i ítéletével ([6]) elutasította a két fellebbezést.

(11) Németország 2016. október 12-én és 2016. november 11-én benyújtotta észrevételeit a Bizottságnak.

(12) A Bizottság 2017. január 6-án közzétette az eljárás megindításáról szóló határozatot az *Európai Unió Hivatalos Lapjában* ([7]), és felkérte az érdekelt feleket észrevételeik megtételére.

(13) A Bizottság 2017. február 6-án kapta meg a Pollmeier észrevételeit, amelyeket észrevételezés céljából továbbított Németországnak. Németország 2017. március 27-én nyújtotta be az észrevételeit.

(14) 2017. május 8-án, 2017. június 14-én, 2017. december 5-én és 2018. február 26-án a Bizottság szolgálatai további információkat kértek Németországtól, amelyeket Németország 2017. május 24-én, 2017. június 21-én, 2017. december 12-én és 2018. március 26-án nyújtott be.

(15) 2018. november 22-én a bizottsági szolgálatok találkoztak a Pollmeier képviselőivel.

(16) 2020. február 17-én a Bizottság kiegészítő információkat kért Németországtól, amelyeket az 2020. március 9-én nyújtott be. 2022. december 8-án a Bizottság szolgálatai kiegészítő információkat kértek Németországtól a két garanciában foglalt támogatás bruttó támogatási egyenértékének kiszámításával kapcsolatban, Németország ezeket az információkat 2023. február 8-án nyújtotta be.

2. A KÉT GARANCIA RÉSZLETES LEÍRÁSA

2.1. A két garancia célja

(17) Hessen tartomány és Németország azzal, hogy 2006-ban támogatta az Abalon DE keményfa-feldolgozó fűrészüzembe történő beruházását, a Schwalm-Eder-Kreis térség regionális fejlesztésének előmozdítására és elősegítésére törekedett. Ez a NUTS III. szintű terület az EUMSZ 107. cikke (3) bekezdésének c) pontja értelmében regionális támogatásra volt jogosult Németország 2004 és 2006 közötti időszakra vonatkozó regionális támogatási térképe ([8]) alapján. A térségben a beruházási támogatás intenzitásának felső határa nagyvállalkozások esetében 18 %, a regionális támogatásokról szóló 1998. évi iránymutatás ([9]) (a továbbiakban: a regionális támogatásokról szóló 1998. évi iránymutatás) 4.9. pontjával összhangban a kis- és középvállalkozások (a továbbiakban: kkv-k) esetében pedig 28 % volt.

([5]) A Bíróság 2016. július 14-i végzése, Pollmeier Massivholz kontra Bizottság, C-246/15 P, ECLI:EU:C:2016:568.
([6]) A Bíróság 2016. október 12-i ítélete, Land Hessen kontra Pollmeier Massivholz, C-242/15 P, ECLI:EU:C:2016:765.
([7]) Vö. az 1. lábjegyzettel.
([8]) A Bizottság C(2003) 904 végleges határozata (2003. április 2.) az N 641/2002. számú állami támogatásról – Németország 2004 és 2006 közötti időszakra vonatkozó regionális támogatási térképe (HL C 186., 2003.8.6., 18. o.). A határozat betekinthető változata nyilvánosan elérhető a Bizottság alábbi honlapján: https://competition-cases.ec.europa.eu/cases/SA.14304.
([9]) Iránymutatás a regionális állami támogatásokról (HL C 74., 1998.3.10., 9. o.).

2.2. **A két garancia**

(18) 2006. december 28-án egy nagyobb támogatási csomag ([10]) részeként az Investitionsbank Hessen (egy közjogi jogalany, *Anstalt des öffentlichen Rechts*), amely 50 %-ban Hessen tartomány, 50 %-ban pedig a Landesbank Hessen-Thüringen, egy másik közjogi jogalany tulajdonában állt, a Hesseni Pénzügyminisztérium (*Hessisches Ministerium der Finanzen*) nevében és javára (*im Namen und im Auftrag*) eljárva két garanciát nyújtott egy három bankból, azaz a Kreissparkasse Schwalm-Ederből (a továbbiakban: KSK), a Landesbank Hessen-Thüringenből (a továbbiakban: Helaba) és a Raiffeisenzentralbank Österreich AG-ből (a továbbiakban: RZB) álló konzorcium által az Abalon DE számára nyújtott két hitel fedezésére:

a) egy 10 éves futamidejű garanciát, amely egy 19,5 millió EUR összegű beruházási hitel (*Investitionskredit*) 70 %-át fedezi (ami 13,65 millió EUR kezdeti kockázati kitettségnek felel meg, amelyet a következő években fokozatosan csökkentettek ([11])) (a továbbiakban: a beruházási hitelhez nyújtott garancia). A hitel futamideje 10 év volt, és féléves részletekben kellett törleszteni ([12]);

b) ötéves futamidejű garancia (2012. december 31-ig) egy, a forgótőke-igények fedezésére szolgáló, legfeljebb 10 millió EUR összegű folyószámlahitelre (forgótőkehitel, *Betriebsmittelkredit*, azaz a társaság mindennapi működésének finanszírozására felvett hitel) (a továbbiakban: forgótőkehitelhez nyújtott garancia). Az első évben a garanciafedezet 50 % volt; az ezt követő években fokozatosan csökkent ([13]).

Az Abalon DE mindkét esetben 1 %-os éves garanciadíjat fizetett a kintlévő garantált összegek után. Az Abalon DE az alapul szolgáló hitelek után kamatot fizetett (225 bázispontos hitelkockázati felár a hat hónapos Euribor-kamatlábon felül).

(19) A hitelkérelem-felülvizsgálati eljárás során a hitelnyújtó bankok minősítették az Abalon DE hitelerejét. A KSK 2 %-os, a Helaba 1,32 %-os, az RZB pedig 0,832 %-os éves nemteljesítési rátának megfelelő minősítési kategóriát rendelt az Abalon DE-hez.

(20) A konzorciumi struktúrán keresztül az RZB a két hitel mindegyikének 50 %-át, a két másik bank pedig 25–25 %-át nyújtotta.

2.3. **Jogalap és a támogatást nyújtó hatóság**

(21) A két garancia nemzeti jogalapja az Investitionsbank Hessen által az Abalon DE-nek küldött 2006. december 28-i levél, valamint Hessen tartománynak az ipari szektornak nyújtott garanciákról szóló 2006. évi iránymutatása (*Richtlinien für die Übernahme von Bürgschaften und Garantien durch das Land Hessen für die gewerbliche Wirtschaft*) (a továbbiakban: 2006. évi hesseni iránymutatás) ([14]). Ezeket a garanciákat Németország szerint a 69/2001/EK bizottsági rendelet ([15]) (a továbbiakban: 2001. évi *de minimis* rendelet) rendelkezéseinek megfelelően hajtották végre.

(22) A támogatást nyújtó hatóság a Hesseni Pénzügyminisztérium volt.

2.4. **A kedvezményezett**

(23) A támogatás kedvezményezettje, az Abalon DE 2006. december 5-én alapított társaság, amelyet az *Amtsgericht* Marburgnál (marburgi helyi bíróság) jegyeztek be, schwalmstadti (Hessen, Németország) székhellyel. A társaság bükkfatermékeket gyárt, értékesít és forgalmaz világszerte.

([10]) Ezt a támogatási csomagot az N 512/2007. számú állami támogatás keretében jelentették be. A csomag egy 4,5 millió EUR összegű regionális beruházási támogatásból állt (az N 642/2002. számú támogatási program – „A regionális gazdasági struktúra javítása" elnevezésű közös cselekvési program, azaz a „Gemeinschaftsaufgabe Verbesserung der regionalen Wirtschaftsstruktur" alapján), valamint a szóban forgó két garanciából.

([11]) A garanciafedezet 2010-től féléves csökkenéssel mérséklődött: 2010-ben 350 000 EUR-val, 2011-ben és 2012-ben 875 000 EUR-val, 2013-ban 1,05 millió EUR-val, 2014-től pedig 1,225 millió EUR-val.

([12]) Hiteltörlesztések: féléves részletek, az első kifizetés 2010-ben 500 000 EUR, 2011-ben és 2012-ben 1,25 millió EUR, 2013-ban 1,5 millió EUR, 2014-ben, 2015-ben és 2016-ban 1,75 millió EUR, az utolsó, 1,75 millió EUR összegű részlet 2016. december 31-én volt esedékes.

([13]) 2009. december 31-én 500 000 EUR összegű csökkentés, 2010. december 31-én 1 millió EUR, 2011. december 31-én 1,5 millió EUR, 2012. december 31-én pedig 2 millió EUR.

([14]) Hesseni Kormányzati Közlöny (*Staatsanzeiger für das Land Hessen*) 30. sz., 2006.7.24., 1587. o.

([15]) A Bizottság 69/2001/EK rendelete (2001. január 12.) az EK-Szerződés 87. és 88. cikkének a csekély összegű (*de minimis*) támogatásokra való alkalmazásáról (HL L 10., 2001.1.13., 30. o., ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2001/69/oj).

(24) A két garancia 2006. december 28-i kibocsátásakor az Abalon Hardwood Consulting GmbH (a továbbiakban: Abalon Consulting) Manfred Reinkemeier tulajdonában volt. Az Abalon Consulting az Abalon DE üzletrészeinek 51 %-ával rendelkezett, a Gafluna Handels- und Beteiligungsgesellschaft mbH (a továbbiakban: Gafluna) pedig az Abalon DE üzletrészeinek 49 %-ával, valamint a kapcsolódó szavazati jogokkal. A Gafluna az ausztriai Abalon Hardwood GmbH (a továbbiakban: Abalon AT) 80 %-ának tulajdonosa is volt. A Gafluna a Valluga Handels- und Beteiligungsgesellschaft mbH (a továbbiakban: Valluga) 100 %-ban tulajdonolt leányvállalata. A Valluga az RZB által 2001. június 11-én létrehozott Raetia Privatstiftung (a továbbiakban: Raetia) 100 %-ban tulajdonolt leányvállalata.

(25) Az RZB-nek van egy 100 %-ban tulajdonolt leányvállalata, a Kathrein Privatbank AG (a továbbiakban: Kathreinbank), amely a magánalapítványok alapításához és működtetéséhez kapcsolódó szolgáltatások nyújtására szakosodott a saját állítása szerint ([16]). 2006-ban Ernst Burger és Kurt Engleitner a Kathreinbank felügyelőbizottságának (*Aufsichtsrat*) és a Raetia háromszemélyes kuratóriumának (*Stiftungsvorstand*) volt a tagja (a harmadik tag Karl Pistotnik). 2006-ban Heinrich Weninger vezette a Kathreinbank alapítványi egységét (*Stiftungsoffice*), amely tanácsot ad az ügyfeleknek az alapítványok alapítását és az alapítványokkal kapcsolatos egyéb kérdéseket érintően. Heinrich Weninger egyidejűleg a Valluga és a Gafluna egyik ügyvezetője (*Geschäftsführer*) volt. Manfred Reinkemeier volt mind az Abalon DE, mind az Abalon AT ügyvezetője.

(26) A fent említett struktúra az alábbiakban kerül ismertetésre:

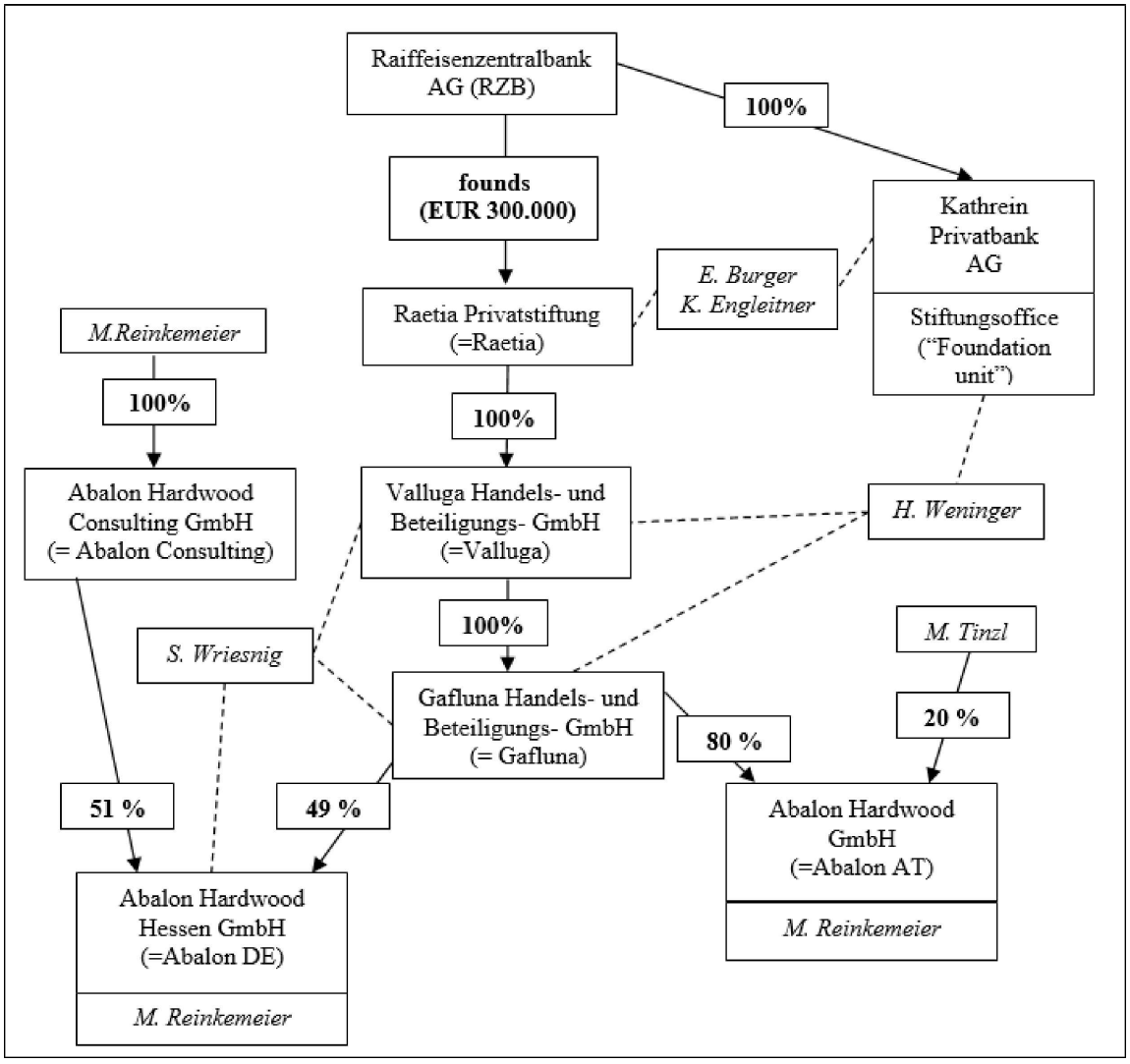

([16]) Honlapja szerint a Kathreinbank különösen a vállalkozók, a vállalkozók családjai és a magánalapítványok szükségleteire specializálódott. Szolgáltatásainak köre kiterjed minden olyan szolgáltatásra, amely ezen ügyfelek számára fontos. Ez magában foglalja az alapítvány létrehozásával és működtetésével kapcsolatos tanácsadást („*Die Kathrein Privatbank hat sich in besonderem Maße auf die Bedürfnisse von Unternehmern, Unternehmerfamilien und Privatstiftungen spezialisiert. Unser Leistungsspektrum umfasst alle für diese Klientel wichtigen Dienstleistungen: Dazu zählen die Beratung bei Gründung und Führung einer Stiftung,* […]"), lásd a Kathreinbank 2019. szeptember 4-én megtekintett honlapját, https://www.kathrein.at/en/?+Die-Privatbank+&id=2500,,1001311.

2.5. **A hivatalos vizsgálati eljárás megindításának okai**

(27) Az eljárás megindításáról szóló határozatban a Bizottság kifejtette a két garancia előzetes értékelését, és kétségeket fogalmazott meg a belső piaccal való összeegyeztethetőségüket illetően.

2.5.1. *A támogatás megléte*

(28) A Bizottság előzetesen megállapította, hogy a két garancia állami támogatásnak minősül, kivéve, ha csekély összegű támogatásnak minősíthetők. Előzetesen azonban úgy ítélte meg, hogy a két garancia nem felel meg az 1407/2013/EU bizottsági rendeletben ([17]) (a továbbiakban: a 2013. évi *de minimis* rendelet) meghatározott vonatkozó követelményeknek. A Bizottság ezt követően megvizsgálta, hogy a 2013. évi *de minimis* rendelet 7. cikkében előírt átmeneti szabályokkal összhangban a garanciák a 2001. évi *de minimis* rendelet hatálya alá tartozhatnak-e, a kezességvállalásokról szóló 2000. évi közlemény 3.2. pontja első bekezdésének második franciabekezdésében szereplő módszert ([18]) alkalmazva, amelyről a Törvényszék a 2015. évi ítélet 167., 175. és 186. pontjában megállapította, hogy azon releváns jogi keret részét képezi, amely alapján a Bizottságnak értékelnie kell a szóban forgó garanciákat. A 2 %-os maximális nemteljesítési arány (a három bank legrosszabb eset forgatókönyve) és egy 1 %-os éves garanciadíj alapján a Bizottság arra a következtetésre jutott, hogy az ebből eredő támogatástartalmak együttesen és minden egyes egyedi garancia esetében meghaladták a 2001. évi *de minimis* rendeletben meghatározott 100 000 EUR küszöbértéket. A Bizottság ezért kétségeit fejezte ki a 2013. évi és a 2001. évi *de minimis* rendelet alkalmazhatóságával kapcsolatban, és így arra az előzetes álláspontra helyezkedett, hogy a két garancia önmagában és együttesen állami támogatásnak minősül.

2.5.2. *Jogszerűség*

(29) A két garancia formájában nyújtott támogatás jogszerűségének megállapítása érdekében a Bizottság megvizsgálta, hogy az egyes garanciák valamely, a támogatást a bejelentési kötelezettség alól mentesítő rendelet hatálya alá tartoznak-e.

(30) A forgótőkehitelhez nyújtott garancia tekintetében a Bizottság megjegyezte, hogy annak célja, hogy működési támogatást nyújtson az Abalon DE-nek. A Bizottság előzetesen arra a következtetésre jutott, hogy az ilyen működési támogatás nem felel meg sem a 651/2014/EU bizottsági rendelet ([19]) (a továbbiakban: a 2014. évi általános csoportmentességi rendelet) regionális támogatásokról szóló 15. cikkének, sem a 2014. évi általános csoportmentességi rendelet induló vállalkozásoknak nyújtott támogatásokról szóló 22. cikkének.

(31) A Bizottság továbbá előzetesen arra a következtetésre jutott, hogy az ilyen működési támogatás nem felelt meg a korábbi csoportmentességeknek (amelyek a 2014. évi általános csoportmentességi rendelet 58. cikke értelmében alkalmazhatók lehetnek a 2014. évi általános csoportmentességi rendelet hatálybalépése előtt érvénybe lépett egyedi támogatásokra, ha a 2014. évi általános csoportmentességi rendelet feltételei nem teljesülnének).

(32) A Bizottság ezért kétségeit fejezte ki azzal kapcsolatban, hogy a forgótőkehitelhez nyújtott garancia formájában biztosított támogatás a bejelentési kötelezettség alól mentesített, összeegyeztethető támogatás-e.

(33) Ami a beruházási hitelhez nyújtott garanciát illeti, a Bizottság előzetesen úgy ítélte meg, hogy az a 2014. évi általános csoportmentességi rendelet 58. cikke és a 2014. évi általános csoportmentességi rendelet 14. cikkében meghatározott mentesség (regionális beruházási támogatás) alkalmazásában elvben visszamenőleges hatállyal összeegyeztethetőnek nyilvánítható, és mentesülhet a bejelentési kötelezettség alól, ha az Abalon DE kkv-nak minősül.

(34) Mivel azonban a Bizottság úgy ítélte meg, hogy a Németország által az Abalon DE kkv-státuszával kapcsolatban benyújtott információk hiányosak, nem tudott következtetést levonni a kkv-státuszról. A Bizottság ezért kétségeit fejezte ki azzal kapcsolatban, hogy a beruházási hitelhez nyújtott egyedi garancia a bejelentési kötelezettség alól a 2014. évi általános csoportmentességi rendelet vagy a két garancia nyújtásának időpontjában alkalmazandó 70/2001/EK bizottsági rendelet ([20]) (a továbbiakban: kkv-csoportmentességi rendelet) alapján mentesített, összeegyeztethető támogatás-e.

([17]) A Bizottság 1407/2013/EU rendelete (2013. december 18.) az Európai Unió működéséről szóló szerződés 107. és 108. cikkének a csekély összegű támogatásokra való alkalmazásáról (HL L 352., 2013.12.24., 1. o., ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2013/1407/oj).

([18]) „Egy adott évben a hitelgarancia készpénzben kifejezett támogatási egyenértéke: […] úgy vehető, mint a) a kockázati tényezővel (a mulasztás valószínűsége) megszorzott biztosított kintlévő összeg és b) bármely kifizetett díj közötti különbség – azaz (biztosított összeg × kockázat) – díj –, […]".

([19]) A Bizottság 651/2014/EU rendelete (2014. június 17.) a Szerződés 107. és 108. cikke alkalmazásában bizonyos támogatási kategóriáknak a belső piaccal összeegyeztethetővé nyilvánításáról (HL L 187., 2014.6.26., 1. o., ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2014/651/oj).

([20]) A Bizottság 70/2001/EK rendelete (2001. január 12.) az EK-szerződés 87. és 88. cikkének a kis- és középvállalkozásoknak nyújtott állami támogatásokra történő alkalmazásáról (HL L 10., 2001.1.13., 33. o., ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2001/70/oj).

(35) A Bizottság ezért nem tudott arra a következtetésre jutni, hogy a két garancia a 2014. évi általános csoportmentességi rendelet vagy a két garancia nyújtásának időpontjában hatályban lévő bármely más mentességi rendelet alapján mentességet élvez.

2.5.3. *Összeegyeztethetőség*

(36) Mivel a két garancia nem mentesült a bejelentési kötelezettség alól, és *prima facie* regionális támogatásnak minősült, a Bizottság ezt követően a regionális támogatásokról szóló, alkalmazandó, 1998. évi iránymutatás alapján értékelte azok összeegyeztethetőségét.

(37) Ami a beruházási hitelhez nyújtott garanciát illeti, a Bizottság megállapította, hogy Németország alkalmazandó regionális támogatási térképének megfelelően a Schwalm-Eder-Kreis térségben új létesítmény létrehozásához nyújtott beruházási támogatás nagyvállalatok esetében nem haladhatja meg a 18 %-os, a kkv-k esetében pedig a 28 %-os támogatási intenzitást. Mivel az Abalon DE 2006-ban már 4,5 millió EUR összegű közvetlen támogatást kapott egy 26 millió EUR összegű beruházáshoz ([21]), a nagyvállalatokra irányadó 18 %-os felső határig, a beruházási hitelhez nyújtott garancia (vagy annak legalábbis egy része) csak akkor lenne összeegyeztethető, ha az Abalon DE kkv-nak minősülhetne, és ezért magasabb támogatási intenzitásban részesülhetne. 2006-ban Németország nem alkalmazta a magasabb támogatási intenzitást az Abalon DE-re. Az eljárás megindításáról szóló határozatában a Bizottság nem tudta megállapítani, hogy a Németország által az Abalon DE kkv-státuszával kapcsolatban benyújtott információk kétségtelenül lehetővé tették annak kizárását, hogy az Abalon DE a garanciavállalás időpontjában nagyvállalatnak minősült. A Bizottság nyitva hagyta azt a kérdést, hogy az Abalon DE kkv-nak minősül-e, és ezért kétségeit fejezte ki azzal kapcsolatban, hogy a beruházási hitelhez nyújtott garancia formájában biztosított támogatás összeegyeztethető-e a belső piaccal.

(38) A Bizottság kétségeit fejezte ki a forgótőkehitelhez nyújtott garancia összeegyeztethetőségét illetően is, mivel a regionális támogatásokról szóló 1998. évi iránymutatás nem tette lehetővé, hogy az EUMSZ 107. cikke (3) bekezdésének c) pontja értelmében regionális támogatásra jogosult területen (mint amilyen a Schwalm-Eder-Kreis térség is) nyújtott működési támogatást a belső piaccal összeegyeztethetőnek nyilvánítsák.

3. A HIVATALOS VIZSGÁLAT SORÁN BEÉRKEZETT ÉSZREVÉTELEK

(39) A Bizottsághoz Németországtól és a Pollmeiertől érkeztek észrevételek.

3.1. Németország első észrevételei

(40) 2016. október 12-én Németország szakértői véleményt nyújtott be az Abalon DE kkv-státuszáról, a véleményt a Hollstein & Partner mbB Steuerberatungsgesellschaft adta ki 2016. szeptember 28-án (a továbbiakban: Hollstein-jelentés). A Hollstein-jelentés azt állapítja meg, hogy Abalon DE a 2006–2015 közötti időszakban kkv-nak minősült, mivel abban az időszakban a 2003/361/EK bizottsági ajánlás ([22]) (a továbbiakban: kkv-ajánlás) I. melléklete (a továbbiakban a kkv-ajánlás I. mellékelte) 2. cikkének (1) bekezdésében meghatározott, a kkv-minősítéshez szükséges három felső határ egyikét sem lépte túl, azaz kevesebb mint 250 főt foglalkoztatott, éves forgalma nem haladta meg az 50 millió EUR-t, mérlegfőösszege pedig a 43 millió EUR-t. A Hollstein-jelentés megállapítja, hogy ez a következtetés függetlenül attól is érvényes, hogy az Abalon DE-t önmagában vagy az Abalon DE mellett az Abalon Consultingot (beleértve a kkv-ajánlás I. melléklete 3. cikkének (2) és (3) bekezdése szerinti kapcsolt és partnervállalkozásait), a Vallugát, a Gaflunát, az Abalon AT-t és a Raetiát magában foglaló vállalkozáscsoport részének tekintik-e. Például 2006-ban (a támogatás odaítélésekor) a nagyobb csoportnak 46 fős alkalmazotti létszáma volt, éves forgalma 8,976 millió EUR volt, mérlege pedig 10,569 millió EUR.

(41) Németország továbbá úgy véli, hogy a két garancia kibocsátásakor az Abalon DE a kkv-ajánlás értelmében újonnan alapított kisvállalkozásnak minősült. Németország úgy véli, hogy az Abalon DE-nek az újonnan alapított vállalkozásokra jellemző hátrányokat (például a finanszírozási eszközökhöz való hozzáférés problémáit) kellett volna kezelnie, ha a szóban forgó két garanciát nem nyújtották volna, és hogy a szóban forgó garanciák révén nyújtott támogatás hiányában az Abalon DE-t nem alapították volna meg. Végezetül Németország azt állítja, hogy a két garancia nincs negatív hatással a tagállamok közötti kereskedelemre, mivel a nyersanyagbeszerzés piaca inkább helyi volt.

([21]) A modern fűrészgépek és épületek beszerzésével, valamint a földvásárlással kapcsolatban lásd a 2008. évi határozat (10) preambulum-bekezdését.

([22]) A Bizottság 2003/361/EK ajánlása (2003. május 6.) a mikro-, kis- és középvállalkozások fogalmának meghatározásáról (HL L 124., 2003.5.20., 36. o., ELI: http://data.europa.eu/eli/reco/2003/361/oj).

3.2. **A Pollmeier észrevételei**

3.2.1. *A 2001-es de minimis rendelet küszöbértékét meghaladó támogatás*

(42) A Pollmeier egyetért a Bizottságnak az eljárás megindításáról szóló határozatban foglalt következtetéseivel, amelyek szerint a két garancia a 2001. évi *de minimis* rendelet rendelkezései értelmében nem minősül csekély összegű támogatásnak.

(43) A Pollmeier azzal érvel, hogy a két garanciában foglalt támogatástartalom kiszámításához a kezességvállalásról szóló 2000. évi közlemény 3.2. pontja első bekezdésének első franciabekezdésében említett módszert kell alkalmazni. E módszer szerint „egy adott évben a hitelgarancia készpénzben kifejezett támogatási egyenértéke: […] ugyanolyan módon számítható ki, mint a kedvezményes kamatozású kölcsön támogatási egyenértéke, azaz a piaci kamatláb és az állami kezességvállalásnak köszönhetően elért kamatláb közötti eltérést képviselő kamattámogatás a kifizetett díj levonása után […]". A Pollmeier szerint az Abalon DE csak a Raetiával és az RZB-vel fennálló kapcsolata miatt részesült kedvező hitelminősítésben. Ezenkívül az Abalon DE nemteljesítési kockázatának magasabbnak kellett volna lennie a KSK által megállapított 2 %-os nemteljesítési kockázatnál is, amennyiben a kezességvállalásról szóló 2008. évi közlemény ([23]) 3.3. pontja 3,8 %-os mentesülési díjat állapít meg az újonnan alapított kkv-k számára.

3.2.2. *A 2014. évi általános csoportmentességi rendelet és a kkv-csoportmentességi rendelet szerinti mentesség hiánya*

(44) A Pollmeier egyetért az eljárás megindításáról szóló határozat azon érvelésével, miszerint a forgótőkehitelhez nyújtott garancia sem a 2014. évi általános csoportmentességi rendelet, sem a kkv-csoportmentességi rendelet alapján nem részesíthető csoportmentességben.

(45) A Pollmeier véleménye szerint a beruházási hitelhez nyújtott garancia nem mentesül sem a 2014. évi általános csoportmentességi rendelet, sem a kkv-csoportmentességi rendelet alapján. Az Abalon DE 2006-ban nem minősült kkv-nak, mivel az Abalon DE a kkv-ajánlás I. melléklete 3. cikkének (2) és (3) bekezdése szerinti kapcsolt és partnervállalkozások csoportjának tagja volt.

3.2.3. *Az Abalon DE mint az RZB-t is magában foglaló kapcsolt vállalkozások csoportjának része*

(46) A kkv-státuszt illetően a Pollmeier azzal érvel, hogy a két garancia nyújtásának időpontjában az Abalon DE az RZB-t is magában foglaló kapcsolt vállalkozások csoportjának tagja volt, és csoportszinten túllépték a kkv-kra vonatkozó küszöbértékeket.

3.2.3.1. Az Abalon DE a Raetiával kapcsolt vállalkozás

(47) Először is a Pollmeier azzal érvel, hogy a két garancia nyújtásának időpontjában az Abalon DE és a Raetia a kkv-ajánlás I. melléklete 3. cikkének (3) bekezdése értelmében kapcsolt vállalkozás volt. A Valluga 100 %-ban a Raetia tulajdonában volt, a Gafluna pedig 100 %-ban a Valluga tulajdonában, és (a kkv-ajánlás I. melléklete 3. cikke (3) bekezdése első albekezdésének c) pontja értelmében) meghatározó befolyást gyakorolt az Abalon DE-re, bár az Abalon DE üzletrészeinek csupán 49 %-ával rendelkezett. Ez utóbbi tekintetben a Pollmeier azzal érvel, hogy a meghatározó befolyás gyakorlásához való jog elegendő, és hogy e befolyás tényleges gyakorlására nincs szükség.

(48) A Pollmeier kiemeli, hogy az Abalon DE 2006. december 5-i társasági szerződése (*Gesellschaftsvertrag*) 5. cikkének (2) bekezdése értelmében mindkét tulajdonos (Abalon Consulting és Gafluna) jogosult ügyvezetőt kinevezni (*Entsendungsrecht*).

(49) A Pollmeier továbbá azzal érvel, hogy az Abalon DE társasági szerződésének 7. cikke értelmében az Abalon DE egyes fontos üzleti döntéseit a tanácsadó testületének (*Beirat*) jóvá kell hagynia (amelynek tagjait Manfred Reinkemeier és a Gafluna azonos feltételek mellett nevezi ki).

3.2.3.2. Az Abalon DE az RZB-vel kapcsolt vállalkozás

(50) Másodszor, a Pollmeier azzal érvel, hogy 2006-ban az Abalon DE a kkv-ajánlás I. melléklete 3. cikkének (3) bekezdése értelmében az RZB-vel kapcsolt vállalkozás is volt. A Pollmeier álláspontja szerint, mivel a Raetiát az RZB alapította, és az RZB, valamint a Raetia és leányvállalatai közötti szoros személyi összefonódások (*personelle Verflechtungen*) miatt a Raetia, a Valluga és a Gafluna az RZB azon eszköze volt, amelyek segítségével más társaságokba, különösen a saját adósaiba fektet be.

([23]) A Bizottság közleménye az EK-Szerződés 87. és 88. cikkének a kezességvállalás formájában nyújtott állami támogatásra való alkalmazásáról (HL C 155., 2008.6.20., 10. o.).

(51) A Raetia 2001. június 11-i alapító okirata (*Stiftungsurkunde*) szerint az RZB összesen 300 000 EUR indulótőkét injektált a Raetiába.

(52) A Pollmeier arra hivatkozik, hogy az RZB és a Raetia között természetes személyeken keresztül közvetlen és közvetett kapcsolatok álltak fenn a két garancia nyújtásának időpontjában. Közelebbről: a Raetia kuratóriumának tagjai (Ernst Burger, Kurt Engleitner és Karl Pistotnik) tisztségeket töltöttek be az RZB tulajdonában lévő vállalkozásokban, különösen a Kathreinbankban. Emellett a Valluga és a Gafluna ügyvezetői (Heinrich Weninger és Siegfried Wriesnig) 2006-ban tisztséget töltöttek be az RZB tulajdonában lévő vállalkozásokban.

(53) A Pollmeier úgy véli, hogy a bizonyítékok megerősítik, hogy a kkv-ajánlás I. melléklete 3. cikke (3) bekezdésének első és negyedik albekezdése alapján, amint azokat a Bíróság különösen a HaTeFo-ítéletben ([24]) értelmezte, a különböző érintett vállalkozások – az Abalon DE-től az RZB-ig – kapcsolt vállalkozások voltak. Ezt megerősíti, hogy a Gafluna, a Valluga és a Kathreinbank székhelye ugyanazon a bécsi (Ausztria) címen található.

3.2.3.3. Az Abalon DE nem felelt meg a kkv-kra vonatkozó kritériumoknak

(54) A Pollmeier azzal érvel, hogy következésképpen az Abalon DE nem tekinthető kkv-nak, mivel az RZB figyelembevétele esetén túllépi a küszöbértékeket.

(55) Végezetül a Pollmeier hangsúlyozza, hogy Abalon DE kkv-státusza nem állapítható meg a kkv-ajánlásban meghatározottaktól eltérő kritériumok alapján. Az e kritériumoktól való eltérés csak akkor lenne lehetséges, ha az Abalon DE kkv-kra jellemző hátrányokkal szembesülne, de az RZB-vel való kapcsolata miatt az ilyen hátrányok fennállása kizárható ([25]).

3.2.4. *Nem áll fenn a belső piaccal való összeegyeztethetőség*

(56) A Pollmeier úgy véli, hogy a forgótőkehitelhez nyújtott garancia olyan működési támogatásnak minősül, amely a regionális támogatásokról szóló 1998. évi iránymutatás alapján nem nyilvánítható összeegyeztethetőnek. Ezenkívül az Abalon DE nem jogosult a kisvállalkozásoknak nyújtott indulási célú támogatásra, mivel nem minősül kkv-nak. A forgótőkehitelhez nyújtott garancia ezért nem nyilvánítható összeegyeztethetőnek induló vállalkozásoknak nyújtott támogatásként.

(57) A Pollmeier szerint a beruházási támogatási intenzitás (nagyvállalkozásokra vonatkozó) 18 %-os felső határa alkalmazandó az Abalon DE-re, és az Abalon DE nem részesülhet kkv-bónuszban, mivel nem minősül kkv-nak. Ez azt jelenti, hogy a beruházási hitelhez nyújtott garancia nem tekinthető összeegyeztethetőnek, mivel a 2006-ban nyújtott támogatás már túllépte a felső határt. Ezenkívül a Pollmeier azt állítja, hogy a két garancia tekintetében nem szabták feltételül, hogy a beruházást legalább öt évig fenn kell tartani, amint azt a regionális támogatásokról szóló 1998. évi iránymutatás 4.10. pontja előírja.

3.3. **Németország észrevételei a Pollmeier észrevételeivel kapcsolatban**

3.3.1. *A 0,5 %-os átalányt alkalmazó módszer a két garancia támogatási összegének kiszámításához*

(58) Németország szerint a kezességvállalásról szóló 2000. évi közlemény 3.2. pontja nem írja elő egy adott számítási módszer alkalmazását, mivel három számítási módszerre utal, és csak az első módszert említi mint „főszabályként" alkalmazandó módszert. Ezenkívül az állandó ítélkezési gyakorlat sem utal előnyben részesített számítási lehetőségre.

(59) Németország azzal érvel, hogy a kezességvállalásról szóló 2000. évi közlemény 3.2. pontja első bekezdésének harmadik franciabekezdésében említett módszert kell alkalmazni, azaz a támogatástartalmat „bármely egyéb, objektíven indokolható és általánosan elfogadott módszerrel" kell kiszámítani. Németország úgy véli, hogy az adatok elégtelen rendelkezésre állása, valamint a jogbiztonság, a bizalomvédelem és a megkülönböztetésmentesség elve fényében a 0,5 %-os átalányt alkalmazó módszer (amelyet a 2008. évi határozatban a támogatási összeg megállapítására használnak) ilyen objektíven indokolható és általánosan elfogadott módszert jelent.

([24]) A Bíróság 2014. február 27-i ítélete, HaTeFo kontra Finanzamt Haldensleben, C-110/13, ECLI:EU:C:2014:114.

([25]) A Pollmeier e tekintetben a Bíróság C-91/01. sz., Olaszország kontra Bizottság ügyben 2004. április 29-én hozott ítéletének (ECLI:EU:C:2004:244) 54. pontjára hivatkozik.

(60) Németország azzal érvel, hogy a 2015. évi ítéletében a Törvényszék megállapította, hogy a Bizottság a 2008. évi határozatában nem értékelte, hogy a 0,5 %-os átalány miért áll összhangban a kezességvállalásról szóló 2000. évi közlemény 3.2. pontjával, de nem is határozott e megközelítés jogszerűségéről. Ezért és széles mérlegelési jogkörére támaszkodva a Bizottság ebben az esetben alkalmazhatja a 0,5 %-os megközelítést.

(61) Németország ezért fenntartja, hogy e megközelítést alkalmazva a két garanciából származó teljes előny 93 250 EUR, és így nem éri el a 2001. évi *de minimis* rendelet 2. cikkének (2) bekezdésében meghatározott 100 000 EUR *de minimis* küszöbértéket. Ezért sem a beruházási hitelhez, sem a forgótőkehitelhez nyújtott garancia nem minősül állami támogatásnak.

3.3.2. *Csoportmentesség a 2014. évi általános csoportmentességi rendelet alapján*

(62) Németország kiegészítő érvet hozott fel a beruházási hitelhez nyújtott garanciával kapcsolatban arra az esetre, ha a kezességvállalásról szóló 2000. évi közlemény 3.2. pontja első bekezdésének harmadik franciabekezdésében említett módszert nem alkalmaznák. Németország szerint a kezességvállalásról szóló 2008. évi közlemény 3.3. pontjában meghatározott, az újonnan alapított, hitelelőzménnyel nem rendelkező kkv-knak nyújtott garanciára vonatkozó 3,8 %-os mentesülési díj alkalmazása esetén a beruházási hitelben foglalt támogatástartalom 2,3 millió EUR-t tenne ki. Ez az összeg a 2014. évi általános csoportmentességi rendelet 14. cikkének határértékein belül maradna, így összeegyeztethető lenne, és mentesülne a bejelentési kötelezettség alól.

3.3.3. *A kkv-kritériumok az (RZB-t magukban nem foglaló) érintett vállalkozások közötti kapcsolattól függetlenül teljesülnek*

(63) Németország szerint, amint azt a Hollstein-jelentés is bizonyítja ((40) preambulumbekezdés), az Abalon DE kkv-nak minősülne, azaz nem lépné túl a kkv-ajánlás I. melléklete 2. cikkének (1) bekezdésében meghatározott küszöbértékeket még akkor sem, ha az Abalon Consultingot, az Abalon AT-t, a Gaflunát, a Vallugát és a Raetiát figyelembe vennék a számításban. Az tehát, hogy a két garancia nyújtásának időpontjában Siegfried Wriesnig 2001 óta a Gafluna ügyvezető igazgatója, 2001 óta a Valluga ügyvezetője és 2004 óta az Abalon DE tanácsadó testületének (*Beirat*) tagja volt, nem releváns annak értékelése során, hogy az Abalon DE kkv-nak minősül-e.

(64) Németország azzal is érvel, hogy a Bizottság a 2008. évi határozatban megállapította, hogy a Gafluna, az Abalon DE, a Valluga és a Raetia csak a kkv-ajánlás I. melléklete 3. cikkének (2) bekezdése értelmében vett partnervállalkozások. Németország szerint ez az állítólagos megállapítás a 2015. évi ítélet révén jogilag kötelező erejűvé vált ([26]). Németország azonban elfogadja, hogy – az egyszerűség kedvéért – abból is ki lehet indulni, hogy ezek a vállalkozások nem csupán partnervállalkozások, hanem kapcsolt vállalkozások is.

3.3.4. *Az Abalon DE kkv-nak minősült, mivel nem az RZB kapcsolt vállalkozása*

(65) Németország elfogadja, hogy az Abalon DE nem minősülne kkv-nak, ha közvetlenül vagy közvetetten az RZB kapcsolt vállalkozása lenne. Németország azt állítja, hogy az RZB alkalmazotti létszáma 2006-ban körülbelül 55 000 fő volt, és éves mérlegfőösszege 2006 végén mintegy 115 milliárd EUR-t tett ki. Németország azonban úgy véli, hogy nem állnak fenn ilyen kapcsolatok.

(66) Ami az RZB/Raetia és az Abalon DE vagy tulajdonosai közötti, magánszemélyeken keresztüli kapcsolatokat illeti, Németország hangsúlyozza, hogy ezt az érvelést a Pollmeier közel tíz évvel a panasz benyújtása után hozta fel, és ezért úgy véli, hogy ezt az érvet el kell utasítani azon az alapon, hogy ezeket a kérdéseket túl későn vetették fel.

3.3.4.1. Nem áll fenn kapcsolat a kkv-ajánlás I. melléklete 3. cikke (3) bekezdésének első albekezdése értelmében

(67) Németország szerint abból, hogy az RZB a Raetia alapítója, nem következik az, hogy az RZB és az Abalon DE a kkv-ajánlás I. melléklete 3. cikke (3) bekezdésének első albekezdése értelmében kapcsolt vállalkozások. Németország véleménye szerint a Csoklich-jelentésből ((7) preambulumbekezdés) kitűnik, hogy a Raetia alapítója, az RZB nem jogosult befolyásolni a Raetia és kapcsolt vállalkozásai üzleti döntéseit.

([26]) 2015. évi ítélet, 122., 124., 128. és 138f. pont.

(68) E jelentés szerint egy osztrák „magánalapítvány” sajátos jellemzője, hogy teljesen elkülönül és jogilag független az alapítótól. Az alapító csak az alapító okiratban kifejezetten fenntartott jogokra jogosult. A Raetia alapító okiratából az tűnik ki, hogy az RZB-nek gyakorlatilag nincs befolyása az alapítvány irányítására (*Trennungsprinzip*). Németország különösen azt emeli ki, hogy az alapító okirat nem biztosítja az RZB-nek a Raetia döntéseinek jóváhagyására való jogot (*Zustimmungsvorbehalte*), és nem hatalmazza fel az RZB-t arra sem, hogy utasításokat adjon (*Weisungsrechte*) a Raetiának. Ebből következik, hogy a Raetia kuratóriuma az alapítótól teljesen szabadon működik. Nem áll fenn közvetett befolyás, például az alapítvány kuratóriumának elmozdításához való jog révén. Az alapítvány kuratóriumának az alapítótól való függetlenségét az alapító okirat kifejezetten rögzíti. Németország megjegyzi, hogy az RZB még az elállási jog (*Widerrufsrecht*, azaz az alapítvány visszavonásának lehetősége) fenntartására vonatkozó jogi lehetőséggel sem élt. Mivel az RZB-nek az alapító okiratban előírt (az alapítói okiratra vonatkozó) módosítási jogára csak kivételesen lehet hivatkozni, az alapító nem kifogásolhatja az érdekeivel ellentétes döntéseket. Kifejezetten kizárt minden olyan módosítás, amely az RZB számára közvetlen vagy közvetett befolyást biztosítana a Raetia tekintetében.

3.3.4.2. Nem áll fenn kapcsolat a kkv-ajánlás I. melléklete 3. cikke (3) bekezdésének negyedik albekezdése értelmében

(69) Németország azt állítja továbbá, hogy sem az Abalon DE, sem a Raetia, sem annak leányvállalatai nem az RZB kapcsolt vállalkozásai a kkv-ajánlás I. melléklete 3. cikke (3) bekezdésének negyedik albekezdése értelmében ([27]) „közösen eljáró természetes személy(ek) csoportján keresztül”. Németország elismeri, hogy az ítélkezési gyakorlat szerint azokat a vállalkozásokat, amelyek formálisan nem rendelkeznek a kkv-ajánlás I. melléklete 3. cikke (3) bekezdésének első albekezdésében említett kapcsolatok egyikével sem, de amelyek „azonban gazdasági egységnek minősülnek a valamely természetes személy vagy összehangoltan eljáró természetes személyek csoportja által betöltött szerep miatt, szintén kapcsolt vállalkozásnak kell tekinteni, amennyiben a tevékenységüket vagy annak egy részét ugyanazon érintett piacon vagy szomszédos piacon végzik” ([28]).

(70) Németország azonban úgy véli, hogy a HaTeFo-ügyben hozott ítéletben a gazdasági egység fogalmára vonatkozóan meghatározott kritériumok nem teljesülnek, mivel az RZB nem ugyanazon (vagy szomszédos) piacon tevékenykedik, mint az Abalon DE, az Abalon Consulting, az Abalon AT, a Gafluna, a Valluga és a Raetia. Az, hogy az RZB hiteleket és garanciákat nyújtott a fapiacon tevékenykedő vállalkozásoknak, nem jelenti azt, hogy maga az RZB is aktív lenne ezen a piacon. Következésképpen a kkv-ajánlás I. melléklete 3. cikke (3) bekezdésének negyedik albekezdésében foglalt feltétel nem teljesül.

(71) Németország továbbá úgy véli, hogy nem valósul meg „gazdasági egység”, mivel nincs olyan kapcsolat az RZB személyzete és az Abalon DE/a Gafluna/a Raetia személyzete között, amely lehetővé tenné számukra, hogy befolyást gyakoroljanak az érintett vállalkozások kereskedelmi döntéseire. Ugyanezen okokból ugyanez a következtetés vonható le az irányításnak a vállalkozások közötti összefonódások ellenőrzéséről szóló 139/2004/EK tanácsi rendelet szerinti egységes jogalkalmazásról szóló bizottsági közlemény ([29]) (a továbbiakban: az egységes jogalkalmazásról szóló közlemény) 16. pontjában szereplő meghatározása alapján is.

(72) Németország véleménye szerint az a körülmény, hogy az érintett szervezetek némelyikének székhelye ugyanazon a címen található, nem bizonyítja az ilyen szervezetek közötti kapcsolatok fennállását vagy az üzleti döntések befolyásolásának lehetőségét.

3.3.5. *A kkv-kra jellemző hátrányok*

(73) Németország azzal érvel, hogy a kkv-minősítéshez nem mindig szükséges a kkv-kra jellemző hátrányok fennállásának bizonyítása azokban az esetekben, amikor a kkv-ajánlás I. mellékletének alakszerű kritériumai teljesülnek. Ezért ebben az esetben nem szükséges bizonyítani, hogy az Abalon DE kkv-ra jellemző hátrányokkal szembesült. Németország mindenesetre úgy véli, hogy Abalon DE a kkv-kat érintő tipikus hátrányokkal küzdött, és fenntartja, hogy a két biztosított garancia nélkül a finanszírozási eszközökhöz való hozzáférés bizonytalan lett volna, ami a kkv-kra jellemző. Németország véleménye szerint a két garancia nélkül az Abalon DE-t nem hozták volna létre. Ezenkívül maga a panaszos is kiemelte, hogy az Abalon DE nehéz pénzügyi helyzetben volt 2006-ban.

([27]) „Az a vállalkozás, amely természetes személyen vagy közösen eljáró természetes személyek csoportján keresztül rendelkezik e kapcsolatok valamelyikével, szintén kapcsolt vállalkozásnak tekintendő, amennyiben tevékenységét vagy annak egy részét ugyanazon érintett piacon vagy szomszédos piacon végzi.”

([28]) A Bíróság 2014. február 27-i ítélete, HaTeFo kontra Finanzamt Haldensleben, C-110/13, ECLI:EU:C:2014:114, 34. pont.

([29]) HL C 95., 2008.4.16., 1. o.

3.4. **Németország további beadványai**

3.4.1. *A három hitelező bank által az Abalon DE-hez rendelt minősítések*

(74) Németország továbbította a három hitelező bank által az Abalon DE-hez rendelt hitelminősítéseket is (lásd a fenti (19) preambulumbekezdést), és magyarázattal szolgált e minősítésekkel kapcsolatban. A Bizottsághoz intézett 2017. május 15-i levelében a Raiffeisenbank International (a továbbiakban: RBI, az RZB jogutódja 2010-től) kifejti, hogy az akkori értékelése (az Abalon DE hitelkockázatát érintően) többek között a fapiac növekedési kilátásain, a hesseni nyersanyagokhoz való kiváló hozzáférésen, a rövid szállítási útvonalakon, a beruházási támogatásokon és a Hessen tartomány által nyújtandó garanciákon alapult.

(75) Németország véleménye szerint az, hogy az Abalon DE-t önálló alapon értékelték, szintén az RZB-vel való bármilyen kapcsolat ellen szól.

3.4.2. *Az RZB és a Raetia közötti személyi kapcsolatok*

(76) Ami az RZB és a Raetia közötti személyi kapcsolatok kérdését illeti, Németország azt állítja, hogy 2001 és 2015 vége között a Raetia háromszemélyes kuratóriumának tagjai kizárólag Karl Pistotnik, Ernst Burger és Kurt Engleitner voltak, és egyikük sem volt az RZB alkalmazottja vagy ügyvezető szervének tagja.

(77) Németország azt is kijelenti, hogy i. 2017. december 6-ig az Abalon DE (beleértve ügyvezető igazgatóját, Manfred Reinkemeiert) nem állt kapcsolatban a Raetia kuratóriumának egyik tagjával sem, ii. a garancia nyújtásakor az Abalon DE ügyvezetője nem tudott a Raetia létezéséről, iii. Manfred Reinkemeier csak a Pollmeier által indított eljárás révén szerzett tudomást a Raetiáról, és iv. a Gafluna tulajdonosi szerkezete nem volt érdekes az Abalon DE számára, és nem volt hatással az Abalon DE-re.

(78) Németország továbbá azt állítja, hogy az RZB soha nem adott utasításokat az Abalon DE ügyvezetőjének, hogy az RZB nem rendelkezik szakértelemmel a keményfapiacot illetően, és hogy az Abalon DE és az RZB között semmilyen olyan jogi kapcsolat nem áll fenn, amely lehetővé tenne az RZB számára az Abalon DE főbankjaként (*Hausbank*) betöltött funkcióján túli fellépést.

(79) Németország az RBI-től kapott információkat is továbbította, amelyek között szerepelt az RZB 2006-os vezetőségi tagjainak felsorolása, annak bizonyítására, hogy nem volt átfedés a Raetia kuratóriumának három tagjával.

3.4.3. *A Gafluna és a Raetia nyilatkozatai*

(80) A Gafluna saját nevében (*im eigenen Namen*) és a Raetia megbízásából (*im Auftrag*) nyújtott be nyilatkozatokat.

(81) A Gafluna kijelenti, hogy a Raetia alapító okirata szerint a Raetia kedvezményezettjei azok a vállalkozások, amelyekben a Raetia közvetlenül vagy közvetve üzletrészt birtokol vagy szerez.

(82) A Gafluna és a Raetia szerint az RZB csoport által a Raetia, a Valluga vagy a Gafluna részére nyújtott egyetlen szolgáltatás a Raetia, a Gafluna és a Valluga létrehozásához nyújtott jogi támogatásból, valamint a Raetia számára nyújtott számlavezetési szolgáltatásokból (*Kontoführung*) állt. Ezenkívül a Valluga rendelkezett, a Gafluna pedig még mindig rendelkezik fizetési forgalmi számlával (*Zahlungsverkehrskonto*) a Kathreinbanknál (az RZB 100 %-ban tulajdonolt leányvállalata).

(83) A Gafluna és a Raetia nyilatkozatai szerint a Raetia nem nyújtott szolgáltatásokat az RZB csoport vállalkozásainak. A Raetia soha nem kommunikált az RZB csoport vállalkozásaival stratégiájáról vagy orientációjáról, és soha nem állt harmadik vállalkozások tényleges ellenőrzése alatt.

3.4.4. *Az RBI nyilatkozatai*

(84) Az RBI, mint az RZB jogutódja arról tájékoztatott, hogy az RZB 2001-ben alapította a Raetiát egyedüli alapítóként, 300 000 EUR-t biztosítva saját eszközeiből. Az RZB kiválasztotta és kinevezte a Raetia első kuratóriumát (Ernst Burger, Kurt Engleitner és Karl Pistotnik). Az alapítvány egyik általános célja (*Stiftungszweck*) az osztrák gazdaság előmozdítása, különösen azáltal, hogy fenntartja és támogatja az osztrák társaságok versenyképességét a pénzügyi nehézségekkel küzdő társaságok üzletrészeinek megszerzése vagy kockázati tőke biztosítása révén ([30]). Pontosabban az RBI megerősítette, hogy a Raetiát azért hozták létre, hogy megkönnyítse az RZB nehéz helyzetben lévő ügyfeleinek szerkezetátalakítását a Raetia e vállalkozásokban fennálló közvetett részesedése révén. E megközelítés alapján nem volt szükség arra, hogy maga az RZB vásárolja meg a nehéz helyzetben lévő ügyfelei üzletrészeit.

(85) Az alapítási folyamat során az RZB olyan szolgáltatásokat nyújtott a Raetiának, mint például jogi és adóügyi segítségnyújtás, az alapító okirat megszövegezése, bejegyzés a cégnyilvántartásba. Az RBI tudomása szerint az RZB csoport más vállalkozásai (köztük a Kathreinbank) nem vettek részt a Raetia alapítási folyamatában. A Valluga és a Gafluna további jogi segítséget kapott a létrehozásukhoz.

(86) Az RBI megerősíti, hogy a két garancia nyújtásának időpontjában a következő személyek a következő pozíciókat töltötték be az RZB-ben és leányvállalataiban:

a) Heinrich Weninger a Kathreinbank „alapítványi egységének” vezetője volt, és vezetői feladatokat látott el a Kathreinbank leányvállalatainál;

b) Ernst Burger a Kathreinbank felügyelőbizottságának tagja volt;

c) Kurt Engleitner a Kathreinbank felügyelőbizottságának tagja volt;

d) Karl Pistotnik független ügyvédként végzett munkája során kapcsolatban állhatott az RZB csoporthoz tartozó szervezetekkel (nem dokumentált).

(87) Az RBI listát nyújtott be az RZB/RBI által az Abalon AT-nak (2003 óta összesen legalább 21 millió EUR) és az Abalon DE-nek (legalább a (18) preambulumbekezdésben említett két hitel) nyújtott hitelekről, valamint az ezzel összefüggésben kapott összes biztosítékról.

(88) Az RBI jelezte továbbá, hogy a Gafluna 2003-ban és 2007-ben 4,99 millió EUR értékben bocsátott ki szavazati jogot nem biztosító részesedéseket (*Substanzgenussrechte*) tőkebevonás céljából. Németország egyértelművé teszi, hogy ezeket a szavazati jogot nem biztosító részesedéseket teljes egészében megvásárolta egy kétlépcsős rendszerben az RZB 100 %-ban tulajdonolt közvetett leányvállalata, az Abies Handels- und Beteiligungsgesellschaft mbH (a továbbiakban: Abies) ([31]). Ezt a vásárlást az RZB által leányvállalatának, az Abiesnek nyújtott közvetett részvényesi támogatásból (*indirekter Gesellschafterzuschuss*) finanszírozták. Az RBI kifejti, hogy a Gafluna által kibocsátott, szavazati jogot nem biztosító részesedések feljogosítják vevőiket arra, hogy információhoz jussanak, és részesedést szerezzenek a nyereségből, de nem biztosítanak részvételi/befolyásolási jogokat. Az RBI ezért azon a véleményen van, hogy az említett részesedések megvásárlása nem felel meg a kkv-ajánlás I. melléklete 3. cikke (3) bekezdésének első albekezdésében foglalt követelményeknek.

(89) Az RBI megerősíti, hogy nem volt tudomása az RZB csoport szervezetei és a Raetia közötti, a Raetia általános stratégiájáról szóló kommunikációról (lásd még a (83) preambulumbekezdésben szereplő nyilatkozatokat). Az RBI hangsúlyozza, hogy a Raetia üzleti döntései tekintetében teljes mértékben független volt. Azt is megerősíti, hogy az RZB/RBI – vagy leányvállalatai – nem gyakoroltak tényleges ellenőrzést a Raetia felett. Az ilyen ellenőrzés jogellenes lett volna az osztrák alapítványi jog értelmében, amely előírta az alapítvány kuratóriuma számára, hogy megakadályozza az alapító (RZB) bármely arra irányuló kísérletét, hogy befolyást gyakoroljon az alapítvány tevékenységeire.

3.4.5. *Az Abalon DE nyilatkozata*

(90) Németország az Abalon DE nyilatkozatát is benyújtotta, amely hangsúlyozza, hogy az RZB az Abalon DE egyik üzleti döntését sem befolyásolta. Az Abalon DE továbbá megemlíti, hogy a versenypiac, és különösen a Pollmeier átvételi kísérletei miatt a kkv-kra jellemző hátrányokkal küzdött.

([30]) Lásd a Raetia alapító okirata 3. cikkének a) pontját.

([31]) A Gafluna az Albona Handels- und Beteiligungsgesellschaft mbH részére bocsátotta ki a *Substanzgenussrechte*t, amely azt az Abies részére bocsátotta ki.

3.4.6. *A támogatási összeg kiszámításának módszerére vonatkozó nyilatkozatok*

(91) 2023. február 8-i további beadványaiban Németország megismétli, hogy a szóban forgó két garanciában foglalt támogatás bruttó támogatási egyenértékének a kezességvállalásról szóló 2000. évi közlemény 3.2. pontja első bekezdésének első franciabekezdésében említett módszerrel történő kiszámítása (lásd a fenti (43) preambulumbekezdést) nem volt lehetséges. Ehhez az Abalon DE-nek állami garanciák nélkül nyújtott egyenértékű hitel piaci kamatlábát kellene meghatározni, míg Németország szerint ebben a szakaszban a KSK nem tudott nyilatkozatot tenni ebben a kérdésben, mivel a két garancia nyújtása óta eltelt 17 év jelentette nagy időbeli eltolódás miatt nem lehetett reprodukálni a döntés szempontjából releváns összes paramétert. Mindezek alapján Németország azt állítja, hogy minden erőfeszítése és kutatása ellenére sem tudott információt szolgáltatni. Németország hozzáteszi, hogy mivel továbbra is úgy vélik, hogy a kezességvállalásról szóló 2000. évi közlemény 3.2. pontja első bekezdésének harmadik franciabekezdésében említett módszert kellett alkalmazni, nem volt szükség a 3.2. pont első bekezdésének első franciabekezdésében említett módszert követő számításra.

(92) Ezenkívül Németország hasonló nyilatkozatot tesz a szóban forgó két garancia bruttó támogatási egyenértékének a kezességvállalásról szóló 2008. évi közlemény 4.2. pontjának első bekezdésében említett módszer („a kezességvállalás piaci ára és a ténylegesen fizetett ár közötti [különbség]") alkalmazásával történő kiszámítását illetően. Németország azt is kifejti, hogy ennek következtében nem tudott észrevételt tenni a Bizottság (a kezességvállalásról szóló 2008. évi közlemény 4.2. pontjának első bekezdésében említett módszeren alapuló) számításaival kapcsolatban, mivel a garanciák nyújtása és a Bizottság információkérése között hosszú idő telt el.

(93) Németország továbbá úgy véli, hogy az RZB által kiszámított nemteljesítési valószínűséget (0,832 %, (19) preambulumbekezdés) kellett figyelembe venni, mivel nem állt fenn kapcsolat az RZB és az Abalon DE között. Németország azt is állítja, hogy még ha lett volna is ilyen kapcsolat, ezt figyelembe kellett volna venni az Abalon DE hitelminősítésében, és az alacsonyabb nemteljesítési valószínűséget eredményezett volna (mivel az Abalon DE számára előnyös lett volna egy csoport, köztük az RZB nagyobb pénzügyi ereje).

(94) Végezetül a német hatóságok pontos információkat nyújtottak be a bankok által a beruházási hitelért az Abalon DE-nek felszámított effektív kamatlábról (beleértve az összes díjat, különösen a hitelbírálati és szindikátusi díjakat).

4. A TÁMOGATÁS ÉRTÉKELÉSE

(95) Az állami támogatásokra vonatkozó határozatokban a Bizottság rendszerint először a támogatás meglétét, majd jogszerűségét, végül pedig összeegyeztethetőségét értékeli. Mivel azonban az a kérdés, hogy az Abalon DE kkv-nak minősül-e, valamennyi értékelési lépés szempontjából releváns, a Bizottság először azt fogja megvizsgálni, hogy az Abalon DE a két garancia nyújtásakor, 2006-ban kkv-nak minősült-e.

4.1. A kkv-státusz

(96) 2007. szeptember 6-i bejelentésében Németország nem hivatkozott kifejezetten az Abalon DE kkv-státuszára. Németország csak 2016. október 12-i beadványában hivatkozott a kkv-státuszra ((40) preambulumbekezdés), miután a Törvényszék megsemmisítette a 2008. évi határozatot.

4.1.1. *A kkv-ajánlásban meghatározott kkv-kritériumok*

(97) Az annak megállapítására szolgáló kritériumokat, hogy egy vállalkozás kkv-nak minősül-e, a Bíróság által értelmezett kkv-ajánlás határozza meg. A Bíróság többek között emlékeztetett arra, hogy „a kkv-ajánlást […] az elfogadásához vezető indokok figyelembevételével kell értelmezni" ([32]), és megállapította, hogy „amint az ezen ajánlás (9) és (12) preambulumbekezdéséből, valamint 1. cikkének (1) bekezdéséből kitűnik, ezen ajánlás célja az

([32]) Lásd: a Bíróság 2014. február 27-i ítélete, HaTeFo kontra Finanzamt Haldensleben, C-110/13, ECLI:EU:C:2014:114, 30. pont; a Bíróság 2021. március 10-i ítélete, Ertico – ITS Europe kontra Bizottság, C-572/19 P, ECLI:EU:C:2021:188, 87. pont.

Unión és az EGT n belül alkalmazott uniós politikákban használt kkv-kra vonatkozó olyan meghatározás elfogadása, amely figyelembe veszi e vállalkozások tényleges gazdasági helyzetét annak érdekében, hogy eltávolítsák e minősítésből a kkv-k gazdasági erejét túllépő vállalkozások csoportjait, annak biztosítása érdekében, hogy csak azok a vállalkozások részesedhessenek a kkv-knak nyújtott különböző szabályokból és intézkedésekből származó előnyökből, amelyeknek valóban szüksége van rá" ([33]). A Bíróság továbbá megállapította, hogy „a kkv-knak biztosított előnyök ugyanis a leggyakrabban kivételt képeznek az általános szabályok alól – mint ahogy például az állami támogatások területén is – ezért a kkv-k meghatározását szigorúan kell értelmezni" ([34]).

(98) A kkv-ajánlás I. melléklete 2. cikkének (1) bekezdése értelmében „[a] mikro-, kis- és középvállalkozások (mkkv-k) kategóriájába az olyan, kevesebb mint 250 alkalmazottat foglalkoztató vállalkozások tartoznak, amelyek éves forgalma legfeljebb 50 millió EUR, és/vagy amelyek éves mérlegfőösszege legfeljebb 43 millió EUR".

(99) A kkv-ajánlás I. mellékletének 3. cikke rendelkezik azokról a vállalkozástípusokról, amelyeket az említett melléklet 2. cikkének (1) bekezdésében előírtak szerint figyelembe vesznek a foglalkoztatottak számának és a pénzügyi határértékeknek a kiszámításakor.

(100) A kkv-ajánlás I. melléklete 3. cikkének (1) bekezdése értelmében egy vállalkozás akkor minősül önálló vállalkozásnak (vagyis csak saját pénzügyi összegeit és alkalmazotti létszámát kell figyelembe venni a kkv-ajánlás I. mellékletének 2. cikkében foglalt küszöbértékek megállapításához), ha nem minősül a kkv-ajánlás I. melléklete 3. cikkének (2) bekezdése szerinti partnervállalkozásnak vagy a kkv-ajánlás I. melléklete 3. cikkének (3) bekezdése szerinti kapcsolt vállalkozásnak.

(101) A kkv-ajánlás I. melléklete 3. cikkének (2) bekezdése értelmében a partnervállalkozások „azok a vállalkozások, amelyek nem minősülnek [a kkv-ajánlás I. melléklete 3. cikkének (3) bekezdése] szerinti kapcsolt vállalkozásnak, és amelyek között a következő kapcsolat áll fenn: egy vállalkozás (fölérendelt vállalkozás) egyedül vagy [a kkv-ajánlás I. melléklete 3. cikkének (3) bekezdése szerinti] egy vagy több kapcsolt vállalkozással közösen valamely másik vállalkozás (alárendelt vállalkozás) tőkéjének vagy szavazatainak legalább 25 %-ával rendelkezik".

(102) A kkv-ajánlás I. melléklete 3. cikke (3) bekezdésének első albekezdése szerint kapcsolt vállalkozások „azok a vállalkozások, amelyek között az alábbi kapcsolatok valamelyike fennáll:

a) a vállalkozás rendelkezik a részvényesek vagy tagok szavazati jogának többsége felett egy másik vállalkozásban;

b) a vállalkozás jogosult kinevezni vagy elmozdítani egy másik vállalkozás igazgatási, irányító vagy felügyelő testülete tagjainak többségét;

c) a vállalkozás valamely másik vállalkozás felett meghatározó befolyást gyakorolhat az e vállalkozással kötött szerződés alapján vagy az alapító okiratában vagy társasági szerződésében meghatározott rendelkezésnek megfelelően;

d) valamely vállalkozás, amely egy másik vállalkozás részvényese vagy tagja, e vállalkozás többi részvényesével vagy tagjával kötött megállapodás alapján egyedül birtokolja a másik vállalkozásban a részvényesek vagy a tagok szavazati jogának többségét".

(103) A kkv-ajánlás I. melléklete 3. cikke (3) bekezdésének negyedik albekezdése hozzáteszi, hogy „azon vállalkozás, amely természetes személyen vagy közösen eljáró természetes személyek csoportján keresztül e kapcsolatok valamelyikével rendelkezik, szintén kapcsolt vállalkozásnak tekintendő, amennyiben tevékenységét vagy annak egy részét ugyanazon érintett piacon vagy szomszédos piacon végzi". A HaTeFo-ítéletben a Bíróság e rendelkezés értelmezésével kapcsolatban megállapította, hogy e rendelkezést „úgy kell értelmezni, hogy a vállalkozásokat az e cikk értelmében vett kapcsolt vállalkozásoknak lehet tekinteni akkor, ha a közöttük létrejött gazdasági és jogi kapcsolatok elemzéséből az következik, hogy a természetes személyek összehangoltan eljáró csoportján keresztül gazdasági egységnek minősülnek, jóllehet formálisan nem áll fenn köztük az e melléklet 3. cikke (3) bekezdésének első albekezdésében meghatározott kapcsolat. E melléklet 3. cikke (3) bekezdésének negyedik albekezdése

([33]) A Bíróság 2021. március 10-i ítélete, Ertico – ITS Europe kontra Bizottság, C-572/19 P, ECLI:EU:C:2021:188, 88. pont.

([34]) Lásd: a Bíróság 2014. február 27-i ítélete, HaTeFo kontra Finanzamt Haldensleben, C-110/13, ECLI:EU:C:2014:114, 32. pont; a Bíróság 2020. szeptember 24-i ítélete, NMI Technologietransfer, C-516/19, ECLI:EU:C:2020:754, 65. pont; a Bíróság 2021. március 10-i ítélete, Ertico – ITS Europe kontra Bizottság, C-572/19 P, ECLI:EU:C:2021:188, 89. pont.

értelmében azokat kell összehangoltan eljáró természetes személyeknek tekinteni, akik együttműködnek annak érdekében, hogy befolyásolják az érintett vállalkozások kereskedelmi döntéseit, ami kizárttá teszi, hogy ezeket a vállalkozásokat egymástól gazdaságilag függetlennek lehessen tekinteni. E feltétel megvalósulása az ügy körülményeitől függ, és nem feltétlenül rendelhető alá az e személyek közötti szerződéses kapcsolatok fennállásának, vagy akár a kkv ezen ajánlás szerinti meghatározásának megkerülésére irányuló szándékuk megállapításának" ([35]).

(104) Végezetül annak megállapítása érdekében, hogy a nem önálló vállalkozások esetében túllépték-e a létszámra, a forgalomra vagy a mérlegfőösszegre vonatkozó küszöbértékeket, a kkv-ajánlás I. melléklete 6. cikkének (2) és (3) bekezdése előírja, hogy a partnervállalkozásokra és a kapcsolt vállalkozásokra vonatkozó adatokat (arányos összesítéssel, illetve 100 %-os összesítéssel) hozzáadják a vizsgált vállalkozás adataihoz.

4.1.2. *Értékelés*

(105) A Bizottság elfogadja, hogy – amint azt a Hollstein-jelentés ((40) preambulumbekezdés) bizonyítja – a két garancia nyújtásának időpontjában az Abalon DE önmagában vagy a Raetiával, az Abalon Consultinggal, a Vallugával, a Gaflunával és az Abalon AT-val együttesen a kkv-ajánlás I. melléklete szerinti, alkalmazotti létszámra, forgalomra és mérlegfőösszegre vonatkozó küszöbérték alatt maradt, és ezért kkv-nak minősül.

(106) Másrészt az Abalon DE nem minősülhet kkv-nak, ha az RZB-t a kkv-ajánlás I. melléklete értelmében kapcsolt vagy partnervállalkozásnak kell tekinteni. Ugyanis maga az RZB nem felelt meg a kkv-kra vonatkozó kritériumoknak, mivel alkalmazotti létszáma (2006-ban 55 000 fő) és éves mérlegfőösszege (2006-ban 115 milliárd EUR) ((65) preambulumbekezdés) meghaladta a 250 alkalmazottra és/vagy a 43 millió EUR éves mérlegfőösszegre vonatkozó küszöbértéket ([36]).

(107) Annak értékeléséhez, hogy az Abalon DE kkv-nak tekinthető-e, kulcsfontosságú tehát az Abalon DE és az RZB közötti kapcsolat értékelése. E célból a fent bemutatott struktúra ((26) preambulumbekezdés) fényében a Bizottságnak egymást követően értékelnie kell az Abalon DE és a Gafluna közötti kapcsolatot (4.1.2.1. szakasz), a Gafluna, az Abalon AT, a Valluga és a Raetia közötti kapcsolatot (4.1.2.2. szakasz), végül pedig az említett négy társaság és az RZB közötti kapcsolatot (4.1.2.3. szakasz).

(108) A Bizottság előzetesen megjegyzi, hogy Németország állításával ellentétben ((66) preambulumbekezdés) a Pollmeiernek az ilyen kapcsolatok fennállására vonatkozó érvei nem utasíthatók el pusztán amiatt, hogy azokat a hivatalos vizsgálati szakaszban vetették fel, nem pedig az eredeti panaszban. Az (EU) 2015/1589 tanácsi rendelet ([37]) (a továbbiakban: eljárási rendelet) 24. cikkének (1) bekezdése szerint „[b]ármely érdekelt fél nyújthat be észrevételt […], miután a Bizottság a hivatalos vizsgálati eljárás megkezdéséről határozatot hozott. […]". A Bizottság úgy véli, hogy ez a jog attól függetlenül fennáll, hogy a fél korábban nyújtott-e be panaszt vagy piaci információkat, és hogy ezt a jogot, valamint a valamely fél által a hivatalos vizsgálat során benyújtható észrevételek terjedelmét és tartalmát nem korlátozzák a korábbi panaszokban vagy piaci információkban képviselt álláspontok. Mindenesetre a Bizottságnak a támogatási intézkedés értékelése során értékelnie kell, hogy a támogatás kedvezményezettje kkv-nak tekinthető-e, és e célból figyelembe kell vennie az ilyen értékelés szempontjából releváns valamennyi elemet.

(109) A Bizottság azt is megjegyzi, hogy Németország állításával ellentétben ((64) preambulumbekezdés) a 2008. évi határozat nem tekinthető jogilag kötelező erejűnek, amennyiben arra a következtetésre jutott, hogy a Gafluna, az Abalon DE, a Valluga és a Raetia csak partnervállalkozások. Először is, e határozatot a Bíróság a 2015. évi ítéletben megsemmisítette. Másodszor, a Bizottság a 2008. évi határozatában nem azt vizsgálta, hogy az Abalon DE a két garancia nyújtásakor kkv-nak minősült-e, hanem csak azt, hogy az Abalon AT pénzügyi nehézségei arra engedtek-e következtetni, hogy az Abalon DE-t nehéz helyzetben lévő vállalkozásnak kell tekinteni, amiről a Bizottság azt állapította meg, hogy nem, a pénzügyi kapcsolat hiányára tekintettel ([38]). A 2008. évi határozat ezért nem befolyásolhatja az Abalon DE kkv-státuszának értékelését.

([35]) A Bíróság 2014. február 27-i ítélete, HaTeFo kontra Finanzamt Haldensleben, C-110/13, ECLI:EU:C:2014:114, 39. pont.

([36]) Még ha az RZB partnervállalkozásnak is minősülne, az RZB adatainak az Abalon DE adataival való 49 %-os, arányos összesítése továbbra is kizárná az Abalon DE kkv-minősítését. Ez az érvelés akkor is érvényes, ha a Gafluna és kapcsolt vállalkozásai (Abalon AT, Valluga, Raetia) csak az Abalon DE partnervállalkozásai voltak (amint azt Németország állítja, de amint azt a Bizottság vitatja).

([37]) A Tanács (EU) 2015/1589 rendelete (2015. július 13.) az Európai Unió működéséről szóló szerződés 108. cikkének alkalmazására vonatkozó részletes szabályok megállapításáról (HL L 248., 2015.9.24., 9. o., ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2015/1589/oj).

([38]) A 2008. évi határozat (38) preambulumbekezdése.

4.1.2.1. Az Abalon DE és a Gafluna kapcsolt vállalkozások

(110) A Bizottság megvizsgálja, hogy a Gafluna az Abalon DE „kapcsolt vállalkozásának" minősül-e a kkv-ajánlás I. melléklete 3. cikkének (3) bekezdése értelmében.

(111) A Bizottság megjegyzi, hogy 2006-ban az Abalon DE részvényeinek 49 %-a a Gafluna tulajdonában volt (51 % pedig az Abalon Consulting tulajdonában, amelynek 100 %-ban Manfred Reinkemeier a tulajdonosa). Ez a kisebbségi részesedés az Abalon DE társasági szerződése szerint a taggyűlésben kisebbségi szavazati jogokat eredményez. Ezért az Abalon DE és a Gafluna közötti kapcsolat nem felel meg a kkv-ajánlás I. melléklete 3. cikke (3) bekezdése első albekezdésének a) pontjában foglalt feltételeknek.

(112) Az Abalon DE társasági szerződése 5. cikkének (2) bekezdése értelmében mindkét tulajdonos (a Gafluna és az Abalon Consulting) jogosult egyenként egy ügyvezett kinevezni, és e személyt felmenteni e tisztségből. Mivel a Gafluna a két ügyvezető közül csak egyet nevezhet ki vagy menthet fel, a kkv-ajánlás I. melléklete 3. cikke (3) bekezdése első albekezdésének b) pontja értelmében nem jogosult az ügyvezetők többségének kinevezésére vagy elmozdítására. További ügyvezetőket csak a taggyűlés nevezhet ki, amelyben a Gafluna nem rendelkezik a szavazati jogok többségével (lásd a fenti (111) preambulumbekezdést). A Bizottság ezért megállapítja, hogy az Abalon DE és a Gafluna közötti kapcsolat nem felel meg a kkv-ajánlás I. melléklete 3. cikke (3) bekezdése első albekezdésének b) pontjában foglalt feltételeknek.

(113) A Bizottság így vizsgálja azt a lehetséges jogot, hogy a vállalkozás valamely másik vállalkozás felett meghatározó befolyást gyakorolhat-e az e vállalkozással kötött szerződés alapján vagy az alapító okiratában vagy társasági szerződésében meghatározott rendelkezésnek megfelelően, a kkv-ajánlás I. melléklete 3. cikke (3) bekezdése első albekezdésének c) pontja értelmében. Annak megállapításához, hogy gyakoroltak-e meghatározó befolyást, a Bizottság a Bíróságnak a kkv-ajánlással kapcsolatos ítélkezési gyakorlatára támaszkodik. A HaTeFo-ítéletben a Bíróság megállapította, hogy „az összehangoltan eljáró természetes személyekre vonatkozó feltétel akkor teljesül, ha ezek a személyek együttműködnek annak érdekében, hogy befolyásolják az érintett vállalkozások kereskedelmi döntéseit, ami kizárttá teszi, hogy ezeket a vállalkozásokat egymástól gazdaságilag függetlennek lehessen tekinteni" ([39]).

(114) Hasznos továbbá hivatkozni a Bíróságnak az összefonódás-ellenőrzési rendelettel ([40]) összefüggő ítélkezési gyakorlatára, amely szintén „meghatározó befolyás" gyakorlására utal, és az „egyetlen gazdasági egységnek" ([41]) a Bíróság által a kkv-ajánlás értelmezése során használt fogalmához kapcsolódik ([42]). Ebben az összefüggésben a Bíróság az egységes jogalkalmazásról szóló bizottsági közleményre ([43]) hivatkozva megállapította, hogy a meghatározó befolyás magában foglalja a „lehetősége[t] […] a másik vállalkozás stratégiai üzleti magatartását meghatározó intézkedések blokkolására. Tehát a közös irányítás lehetőséget biztosít a kettő vagy több vállalkozás kezében lévő irányítás tényleges megakadályozására, valamint a javasolt stratégiai döntések elutasítására. E részvényeseknek tehát szükségszerűen meg kell egyezniük a közös vállalat üzletpolitikájáról […], és együtt kell működniük ([44])".

([39]) A Bíróság 2014. február 27-i ítélete, HaTeFo kontra Finanzamt Haldensleben, C-110/13, ECLI:EU:C:2014:114, 35. pont.

([40]) A Tanács 139/2004/EK rendelete (2004. január 20.) a vállalkozások közötti összefonódások ellenőrzéséről (HL L 24., 2004.1.29., 1. o., ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2004/139/oj). Az összefonódás-ellenőrzési rendelet 3. cikke (2) bekezdésének b) pontja szerint: „Az irányítást olyan jogok, szerződések vagy más egyéb eszközök alapozzák meg, amelyek […] lehetőséget adnak egy vállalkozás feletti meghatározó befolyás gyakorlására, különösen: […] olyan jogok vagy szerződések révén, amelyek meghatározó befolyást biztosítanak egy vállalkozás testületeinek összetétele, szavazása vagy döntései felett."

([41]) Az „egyetlen gazdasági egységre" való hivatkozást lásd még a vállalkozások közötti összefonódások ellenőrzéséről szóló 139/2004/EK tanácsi rendelet szerinti egységes jogalkalmazásról szóló bizottsági közlemény (HL C 95., 2008.4.16., 1. o.) 10. és 135. pontjában.

([42]) A Bíróság 2014. február 27-i ítélete, HaTeFo kontra Finanzamt Haldensleben, C-110/13, ECLI:EU:C:2014:114, 34., 38. és 39. pont.

([43]) A Bizottság közleménye a vállalkozások közötti összefonódások ellenőrzéséről szóló 139/2004/EK tanácsi rendelet szerinti egységes jogalkalmazásról (HL C 95., 2008.4.16., 1. o.).

([44]) A Törvényszék 2006. február 23-i ítélete, Cementbouw kontra Bizottság, T-282/02, ECLI:EU:T:2006:64, 42 és 67. pont. Lásd még az 52. pontot.

(115) A jelen ügyben a (112) preambulumbekezdésben említettek szerint az Abalon DE mindkét tagja egy ügyvezetőt jogosult kinevezni vagy elmozdítani. Bár a Gafluna nem élt ezzel a jogával, blokkolhatta volna az Abalon DE ügyvezetési döntéseit, ha az Abalon Consulting által kinevezett Manfred Reinkemeier mellett egy második ügyvezetőt is kinevezett volna. Ebben az esetben a két ügyvezető együttesen képviselné az Abalon DE-t, és hozna stratégiai döntéseket, kivéve, ha az üzletrészek/szavazatok 2/3-os minősített többségével csak az egyiket bízzák meg ezzel a hatáskörrel ([45]). Az üzletrészek 49 %-át birtokló Gaflunával szemben azonban nem érhető el ilyen kétharmados többség. Hasonlóképpen, a taggyűlés csak kétharmados többséggel nevezhet ki vagy mozdíthat el további ügyvezetőket. Következésképpen a Gafluna blokkolhatta volna az ügyvezetési döntéseket, és a Gafluna és az Abalon Consulting közötti jogegyenlőség miatt ezért azt a következtetést kell levonni, hogy a Gafluna meghatározó befolyást gyakorolhat az Abalon DE-re. Az, hogy a Gafluna nem élt ezzel a joggal, nem kérdőjelezi meg ezt a következtetést, mivel a meghatározó befolyást nem kell gyakorolni, csak a meghatározó befolyás gyakorlásának az alapító okirat által biztosított joga számít a kkv-ajánlás I. melléklete szerint.

(116) Ezenkívül az Abalon DE társasági szerződése kettő–négy tagból álló úgynevezett „*Beiratról*" (tanácsadó testület) rendelkezik, amelynek tagjait a Gafluna és az Abalon Consulting egyenlő arányban nevezi ki, amennyiben kettő vagy négy tagból áll ([46]). Amennyiben a *Beirat* három tagból áll, a Gafluna és az Abalon Consulting önállóan egy–egy tagot nevez ki; a harmadik tagot a két tag közös megegyezésével nevezik ki. Ez a *Beirat* felügyeli és tanácsokkal látja el a vezetőséget; egyhangú jóváhagyása szükséges bizonyos ügyletekhez vagy üzleti döntésekhez (a *Beirat* dönti el, hogy mely ügyletekhez vagy döntésekhez van szükség saját jóváhagyására, így például dönthet úgy, hogy minden stratégiai ügyletet jóvá kell hagynia) ([47]). Németország szerint az Abalon DE bejegyzésétől 2014-ig a *Beiratnak* két tagja volt, egyet a Gafluna, egyet pedig az Abalon Consulting nevezett ki. Ez is azt mutatja, hogy a Gafluna meghatározó befolyást gyakorolt az Abalon DE-re.

(117) A fentiek fényében a Gafluna 2006-ban meghatározó befolyást gyakorolhatott az Abalon DE-re; ez a Gaflunát az Abalon DE felett megillető közös irányításból ered, amely a felső vezetés kinevezésén és az Abalon DE üzletpolitikájára vonatkozó stratégiai döntésekkel kapcsolatos vétójogon keresztül valósul meg. A Bizottság ezért megállapítja, hogy a Gafluna és az Abalon DE a kkv-ajánlás I. melléklete 3. cikke (3) bekezdése első albekezdésének c) pontja értelmében kapcsolt vállalkozásnak minősül.

(118) Ezt a következtetést megerősíti a kkv-ajánlás I. melléklete 3. cikke (3) bekezdésének negyedik albekezdésén alapuló értékelés; ez az albekezdés a természetes személyen keresztül megvalósuló kapcsolatokra összpontosít. E tekintetben a HaTeFo-ügyben hozott ítélet 37. pontja emlékeztet a vállalkozások egyidejű irányítása révén fennálló személyes kapcsolatok jelentőségére.

(119) A Bizottság megjegyzi, hogy a garanciák nyújtásakor 2006-ban átfedés volt az Abalon DE és (a 80 %-ban a Gafluna tulajdonában lévő) Abalon AT irányításában, mivel mindkét társaság ügyvezetője Manfred Reinkemeier volt. Ha Manfred Reinkemeier a Gafluna akaratával szemben döntene az Abalon DE ügyeiben (amelynek a Gafluna csak 49 %-ban tulajdonosa), (a 80 %-ban a Gafluna tulajdonában lévő) Abalon AT ügyvezetőjeként hátránytól kellene tartania. A gyakorlatban ezek a társaságok, amelyek mindegyike a Gafluna irányítása alatt áll, ugyanazon a keményfapiacon tevékenykednek, Manfred Reinkemeieren keresztül kapcsolt vállalkozásoknak tekinthetők. Tekintettel a Gafluna és az Abalon AT közötti 80 %-os tőkekapcsolatra, az Abalon DE és a Gafluna szintén kapcsolt vállalkozásoknak tekintendők.

(120) A fentiek fényében a Bizottság úgy véli, hogy az Abalon DE és a Gafluna a kkv-ajánlás 3. cikkének (3) bekezdése értelmében kapcsolt vállalkozásnak minősülnek.

([45]) Az Abalon DE társasági szerződése 5. cikkének (1) bekezdése és 6. cikkének (1) bekezdése.

([46]) Az Abalon DE társasági szerződése 7. cikkének (1)–(3) bekezdése.

([47]) Az Abalon DE társasági szerződése 7. cikkének (7) bekezdésével összhangban a tanácsadó testület összeállítja azon ügyletek jegyzékét, amelyekhez a jóváhagyása szükséges: „A tanácsadó testület felügyeli és tanácsokkal látja el a vezetőséget. Maga határozza meg az eljárási szabályzatát, amelyben […] megállapítja az ügyvezetés felügyeletére vonatkozó szabályokat. Ez magában foglalja […] a jóváhagyást igénylő ügyletek jegyzékének összeállítását, amelyeket a vezetőség csak a tanácsadó testület előzetes jóváhagyását követően hajthat végre". („*Der Beirat überwacht und berät die Geschäftsführung. ER gibt sich eine Geschäftsordnung, in der er, Regularien zur Überwachung der Geschäftsführung festlegt. Hierzu gehört […] die Erstellung eines Kataloges von zustimmungspflichtigen Geschäften, die die Geschäftsführung nur nach vorheriger Zustimmung durch den Beirat durchführen darf.*").

4.1.2.2. Az Abalon AT, a Gafluna, a Valluga és a Raetia (a továbbiakban: a Raetiával kapcsolt szervezetek) kapcsolt vállalkozások

(121) 2006-ban (a támogatás odaítélésekor) a Valluga 100 %-ban a Raetia tulajdonában volt. A Valluga a Gafluna 100 %-os tulajdonosa, a Gafluna pedig az Abalon AT 80 %-os tulajdonosa. A tagok szavazati jogainak e többségére tekintettel mind a négy szervezet a kkv-ajánlás I. melléklete 3. cikke (3) bekezdése első albekezdésének a) pontja értelmében vett „kapcsolt vállalkozásnak" minősül.

4.1.2.3. A Raetiával kapcsolt szervezetek és az RZB közötti kapcsolatok

4.1.2.3.1. Az RZB és a Raetia közötti közvetlen kapcsolat

(122) A Raetia az osztrák jog, nevezetesen a magánalapítványokról szóló szövetségi törvény alapján létrehozott alapítvány (*Privatstiftung*) ([48]). Az RZB 300 000 EUR induló alaptőkével alapította a Raetiát. Az RZB mint alapító és a Raetia mint alapítvány közötti kapcsolatot a magánalapítványokról szóló szövetségi törvény és a vonatkozó alapító okirat szabályozza ([49]). Ezen alapító okirat 3. cikkének a) pontja szerint a Raetia egyik célja „az osztrák gazdaság előmozdítása, különösen az osztrák társaságok versenyképességének fenntartása és támogatása a pénzügyi nehézségekkel küzdő társaságok üzletrészeinek megszerzése vagy kockázati tőke biztosítása révén" ((84) preambulumbekezdés).

(123) A Bizottság megjegyzi, hogy a Csoklich-jelentés szerint az osztrák jog értelmében az alapítványok főszabály szerint az alapítójuktól független jogi személyeknek minősülnek, és hogy az alapítónak általában nincsenek jogai az alapítvánnyal, annak szerveivel és vagyonával szemben (az úgynevezett elkülönítés elve [*Trennungsprinzip*], lásd a (67) és (68) preambulumbekezdést). A Bizottság azonban az alapítvány és alapítója közötti kapcsolatokat nem az osztrák joggal, hanem a kkv-ajánlás I. mellékletével és az uniós bíróságok kapcsolódó ítélkezési gyakorlatával összevetve értékeli.

(124) A kkv-ajánlás I. melléklete 3. cikke (3) bekezdése első albekezdésének b) pontjával összhangban a kinevezési jogok biztosítása azt jelzi, hogy a két vállalkozás kapcsolt vállalkozás. A Raetia alapító okirata létrehozza az alapítvány kuratóriumát, amely három tagból áll ([50]). Az alapítvány képviseletét jogilag a kuratórium két tagja közösen látja el (*gemeinsame Vertretung*), míg az alapítvány üzleti tevékenységének irányítására a három kuratóriumi tag csak együttesen jogosult (*gemeinschaftliche Geschäftsführung*) ([51]). Az alapító okiratnak ([52]) megfelelően az RZB mint alapító határozatlan időre nevezte ki az első kuratóriumot (Ernst Burger, Kurt Engleitner és Karl Pistotnik). A későbbi tagokat maga az alapítvány kuratóriuma nevezheti ki egyhangú határozattal ([53]). Az alapítvány kuratóriumának összetétele legalább 2006-ig változatlan maradt.

(125) Ezért a két garancia 2006-os kibocsátásakor a Raetia kuratóriuma kizárólag az RZB kinevezettjeiből állt. Mivel az RZB jogosult volt kinevezni és ki is nevezte a Raetia kuratóriumának valamennyi, az üzletvezetésért felelős eredeti tagját, a Bizottság megállapítja, hogy az RZB és a Raetia a kkv-ajánlás I. melléklete 3. cikke (3) bekezdése első albekezdésének b) pontja értelmében kapcsolt vállalkozások.

4.1.2.3.2. Közvetett kapcsolatok az RZB és a Raetiával kapcsolt egyes szervezetek között a Kathreinbankon (az RZB leányvállalata) keresztül

(126) Azt a következtetést, hogy az RZB és a Raetia közvetlen kapcsolataik alapján kapcsolt vállalkozások, megerősítik az RZB és a Raetiához kapcsolt egyes szervezetek közötti, a Kathreinbankon keresztül fennálló közvetett kapcsolatok.

(127) A Kathreinbank 100 %-ban az RZB tulajdonában lévő leányvállalat, ezért a kkv-ajánlás I. melléklete 3. cikke (3) bekezdése első albekezdésének a) pontja értelmében az RZB-vel kapcsolt vállalkozás. Bár 2006-ban a Kathreinbank és a Raetiával kapcsolt szervezetek között nem volt kapcsolat üzletrészek vagy szavazati jogok alapján, a kkv-minősítés értékelése szempontjából releváns személyes kapcsolatok állnak fenn közöttük ((103) preambulumbekezdés).

([48]) A magánalapítványokról szóló szövetségi törvény (a továbbiakban: a magánalapítványokról szóló törvény) (*Bundesgesetz über Privatstiftungen* (*Privatstiftungsgesetz – PSG*).
([49]) A magánalapítványokról szóló törvény 33. és 34. cikke.
([50]) Lásd a Raetia alapító okirata 7. cikkének a) pontját.
([51]) Lásd a Raetia alapító okiratának 8. cikkét.
([52]) Lásd a Raetia alapító okirata 7. cikkének d) pontját.
([53]) Lásd a Raetia alapító okirata 7. cikkének d) pontját.

(128) Az RBI, az RZB jogutódja különösen megerősítette, hogy a Raetia és a Kathreinbank irányító és felügyelő testületeinek személyi állománya között bizonyos átfedés volt a két garancia 2006-os kibocsátásakor. A Raetia kuratóriumát akkoriban Ernst Burger, Kurt Engleitner és Karl Pistotnik alkotta. Abban az időben Ernst Burger és Kurt Engleitner a Kathreinbank felügyelőbizottságának is tagja volt. Ezenkívül Németország benyújtotta az RZB észrevételeit, amelyek elismerték, hogy a Raetia kuratóriuma harmadik tagjának, Karl Pistotniknak az ügyvédi tevékenysége az RZB-vel való kapcsolatokhoz vezethetett.

(129) Emellett a két garancia nyújtásának időpontjában a Valluga és a Gafluna két ügyvezetőjének egyike, Heinrich Weninger vezette a Kathreinbank „alapítványi egységét". Végül a Gafluna, a Valluga és a Kathreinbank telephelye a garancia nyújtásának időpontjában ugyanazon a címen volt.

(130) A Bizottság álláspontja szerint, amely a fent említett valamennyi ténybeli körülmény átfogó értékelésén alapul, az egyrészt a Kathreinbank, másrészt a Raetia, a Valluga és a Gafluna irányítása közötti átfedés a kkv-ajánlás I. melléklete 3. cikkének (3) bekezdése értelmében vett, természetes személyeken keresztüli kapcsolatoknak minősül.

(131) A kkv-ajánlás I. melléklete 3. cikke (3) bekezdésének negyedik albekezdése szerint azok a vállalkozások, amely természetes személyeken keresztül kapcsolatokkal rendelkeznek, szintén „kapcsolt vállalkozásnak" tekintendők, amennyiben tevékenységüket vagy annak egy részét ugyanazon érintett piacon vagy szomszédos piacon végzik. „Szomszédos piac" egy termék vagy szolgáltatás piaca, amely az érintett piachoz képest közvetlenül az értékesítési lánc előző vagy következő szintjén helyezkedik el. E tekintetben a Bizottság megjegyzi, hogy a Raetia és a Kathreinbank (az alapítványi egységén keresztül) szomszédos piacon tevékenykedik (a Raetia alapítvány, a Kathreinbank pedig alapítványoknak nyújt szolgáltatásokat – (25) preambulumbekezdés, ami upstream piacnak minősül), és így kapcsolt vállalkozásnak tekinthetők. Ezenkívül fontos kiemelni, hogy a kapcsolt holdingtársaságokat, amelyek a kedvezményezettel azonos érintett piacon vagy szomszédos piacokon tevékenykedő leányvállalatot irányítanak (vagy ilyen leányvállalattal kapcsolt vállalkozások) főszabály szerint úgy kell tekinteni, hogy tevékenységüket vagy tevékenységük egy részét ezen a piacon végzik. A kapcsolatok fogalma ugyanis szükségszerűen maga után vonja a leányvállalatnak a kapcsolt holdingtársaságtól való teljes függetlenségének hiányát, ezért maga a holding részt vesz a piacon közvetlenül jelen lévő leányvállalat stratégiájának és üzletpolitikája egyéb szempontjainak meghatározásában, vagy legalábbis jóváhagyásában. Ez a Bíróság gazdasági egység fogalmára vonatkozó ítélkezési gyakorlatának következménye ([54]), amely fogalom a kkv-ajánlás I. melléklete 3. cikke (3) bekezdésének negyedik albekezdése mögött meghúzódó elsődleges logika. Ezenkívül egy csoporton belül általában megoszlanak a feladatok a gazdálkodó egységek között. Előfordulhat, hogy az egyik gazdálkodó egység csak előállítja az árukat, egy másik pedig eladja őket, míg egy harmadik vezető holdingtársaságként jár el. Mindezek funkcionális kapcsolatban állnak az érintett piaccal. Ezért az „amennyiben tevékenységét vagy annak egy részét ugyanazon az érintett piacon vagy szomszédos piacokon végzi" fordulat vonatkozik mindezekre a szervezetekre. Ennek alapján a Bizottság megállapítja, hogy a kapcsolt vállalkozások csoportja (RZB, Raetia, Valluga, Gafluna, Abalon AT és Abalon DE) a garancia nyújtásának időpontjában ugyanazon az érintett piacon vagy szomszédos piacokon folytatta tevékenységét vagy tevékenységének egy részét.

(132) A Bizottság megállapítja, hogy a két garancia nyújtásának időpontjában a Raetia, a Valluga és a Gafluna kapcsolatban állt a Kathreinbankkal, és így az RZB-vel.

4.1.2.4. Következtetés

(133) Egy vállalkozás kkv-státuszának értékelésekor a kapcsolt vállalkozások adatainak 100 %-át hozzáadják a vállalkozás saját adataihoz ([55]). Mivel az Abalon DE kapcsolatban állt a Gaflunával (4.1.2.1. szakasz), amely az Abalon AT-hoz, a Vallugához és a Raetiához (4.1.2.2. szakasz), míg az utóbbi az RZB-hez kapcsolódott ((121) preambulumbekezdés), az RZB-t figyelembe kell venni az Abalon DE kkv-státuszának értékelésekor.

(134) Mivel az RZB a két garancia kibocsátásakor nem volt kkv, kapcsolt vállalkozásai, különösen az Abalon DE ebben az időpontban szintén nem voltak kkv-k.

([54]) A Bíróság 2014. február 27-i ítélete, HaTeFo kontra Finanzamt Haldensleben, C-110/13, ECLI:EU:C:2014:114, 34. pont.
([55]) A kkv-ajánlás 6. cikkének (2) és (3) bekezdése, lásd a (104) preambulumbekezdést.

4.1.2.5. Az Abalon DE nem küzd a kkv-kra jellemző hátrányokkal

(135) A fent említett kapcsolatokon kívül a Bizottság az Abalon DE 2006-os kkv-státuszának értékelésében megvizsgálta, hogy az Abalon DE kkv-ra jellemző hátrányokkal küzdött-e. A kkv-knak szánt intézkedéseknek valóban azon vállalkozások javát kell szolgálniuk, amelyek számára a méretük hátrányt jelent, nem pedig egy nagy csoporthoz tartozó olyan vállalkozásokét, amelyek olyan forrásokhoz és támogatásokhoz férnek hozzá, amelyek nem állnak az azonos méretű versenytársak rendelkezésére ((97) preambulumbekezdés). Ebből az is következik, hogy annak biztosítása érdekében, hogy csak a valóban független kkv-k részesüljenek a jogállásukhoz kapcsolódó előnyökből, meg kell teremteni azon jogi konstrukciók kivételének lehetőségét, amelyekben a kkv-k náluk sokkal erősebb gazdasági csoportot alkotnak. Azt is biztosítani kell, hogy a kkv fogalommeghatározását alakszerűségi indokokkal ne játsszák ki ([56]). Ha egy vállalkozás valójában nem küzd a kkv-kra jellemző hátrányokkal, a Bizottság jogosult a megnövelt támogatás elutasítására ([57]). Annak ellenére, hogy a Raetia állítólag független volt az RZB-től ((123) preambulumbekezdés), az Abalon DE nem volt független kkv. A fent említett, a Raetia csoporttal és a piacon jelentős pénzügyi intézménynek számító RZB-vel fennálló szoros kapcsolatok miatt a Bizottság úgy véli, hogy az Abalon DE valójában nem küzdött olyan hátrányokkal, amelyek a kkv-kra jellemzőek lennének, mint például a finanszírozási eszközökhöz való hozzáférés problémái.

(136) Ezt szemlélteti az a tény, hogy az RZB az Abalon DE beruházási hitelének és folyószámlahitelének 50 %-át biztosította (lásd a (20) preambulumbekezdést). A Bizottság azt is megjegyzi, hogy az Abalon DE anyavállalata, a Gafluna közvetetten kvázi-sajáttőkét kapott az RZB-től. A vizsgálat során az RBI, az RZB jogutódja jelezte ((88) preambulumbekezdés), hogy 2003-ban és 2007-ben tőkebevonás céljából a Gafluna 4,99 millió EUR értékű, szavazati jogot nem biztosító részesedést bocsátott ki, amelyet teljes egészében az Abies, egy közvetett, 100 %-ban az RZB tulajdonában lévő leányvállalat vásárolt meg. Az Abies közvetett tagi hozzájárulást (*indirekter Gesellschafterzuschuss*) kapott az RZB-től e vagyonszerzés finanszírozására. Ez a jelentős, a Gaflunának teljesített 4,99 millió EUR összegű kvázisajáttőke-injekció azt mutatja, hogy a Gafluna és a hozzá kapcsolt szervezetek nem szembesültek a kkv-kra jellemző hátrányokkal a tőkéhez való hozzáférés tekintetében.

4.1.3. *A kkv-státuszra vonatkozó következtetés*

(137) A fentiek fényében a Bizottság megállapítja, hogy az Abalon DE nem tekinthető kkv-nak a két garancia 2006-os kibocsátásakor.

4.2. **A támogatás megléte**

(138) Az EUMSZ 107. cikkének (1) bekezdése szerint „ha a Szerződések másként nem rendelkeznek, a belső piaccal összeegyeztethetetlen a tagállamok által vagy állami forrásból bármilyen formában nyújtott olyan támogatás, amely bizonyos vállalkozásoknak vagy bizonyos áruk termelésének előnyben részesítése által torzítja a versenyt, vagy azzal fenyeget, amennyiben ez érinti a tagállamok közötti kereskedelmet”. Valamely intézkedés e cikk szerinti állami támogatássá minősítése tehát szükségessé teszi a következő feltételek együttes teljesülését: i. az intézkedésnek az államnak betudhatónak kell lennie, és azt állami forrásokból kell finanszírozni, ii. előnyhöz kell juttatnia a kedvezményezettet, iii. az előnynek szelektívnek kell lennie, és iv. az intézkedésnek torzítania kell a versenyt, vagy a verseny torzításával kell fenyegetnie, és érintenie kell a tagállamok közötti kereskedelmet.

4.2.1. *Állami forrásokból történő finanszírozás és az államnak való betudhatóság*

(139) A két garanciát az Investitionsbank Hessen bocsátotta ki a Hesseni Pénzügyminisztérium nevében. Ezért közvetlenül az államnak tudhatók be.

(140) A garanciák az állami költségvetést veszik igénybe, és így állami forrásokat tartalmaznak ((18) preambulumbekezdés).

4.2.2. *Vállalkozás*

(141) Az Abalon DE vállalkozásnak minősül, mivel gazdasági tevékenységet folytat. Erdészeti termékeket dolgoz fel, és díjazás ellenében értékesíti a feldolgozott termékeket az érintett termékpiacokon ((23) preambulumbekezdés).

([56]) A Bíróság 2014. április 29-i ítélete, Olaszország kontra Bizottság, C-91/01, ECLI:EU:C:2004:244, 50. pont.
([57]) A Bíróság 2014. április 29-i ítélete, Olaszország kontra Bizottság, C-91/01, ECLI:EU:C:2004:244, 54. pont.

4.2.3. *Előny*

(142) Az előny olyan gazdasági előny, amelyet egy adott vállalkozás rendes piaci körülmények között – azaz állami beavatkozás nélkül – nem tudott volna megszerezni. Az olyan kölcsön felvevője, amelyre a tagállam közhatalmi szervei biztosítékot adnak, rendes körülmények között előnyhöz jut, mivel az általa viselt finanszírozási költség alacsonyabb annál, mint amelyet akkor viselne, ha ugyanehhez a finanszírozáshoz és ugyanehhez a biztosítékhoz piaci áron kellene hozzájutnia ([58]).

(143) Fő szabályként állami támogatási elemnek az egyénileg nyújtott kezességvállalás megfelelő piaci ára és az intézkedésért ténylegesen fizetett ár közötti különbség tekintendő ([59]).

4.2.3.1. A garancia támogatási egyenértéke kiszámításának elvei

(144) Az állami garancia formáját öltő támogatás nyújtása a kezesség elvállalásának időpontjában, nem pedig a kezesség érvényesítésekor vagy a kezességvállalás feltételei alapján történő kifizetéskor történik ([60]). Ezért az intézkedések értékelése szempontjából releváns időpont a garanciák 2006. decemberi nyújtásának időpontja ((18) preambulumbekezdés).

(145) Annak meghatározásához, hogy a szóban forgó két garancia előnyt biztosít-e az Abalon DE számára, a Bizottságnak azokra a módszerekre és elvekre kell támaszkodnia, amelyek lehetővé teszik a garanciák valós piaci értékének lehető legpontosabb kiszámítását. Ezeket jelenleg a kezességvállalásról szóló 2008. évi közlemény határozza meg. Bár a támogatás nyújtásának időpontjában a kezességvállalásról szóló 2000. évi közlemény volt alkalmazandó, azt a kezességvállalásról szóló 2008. évi közlemény váltotta fel, amely a garancia támogatástartalmának kiszámítására vonatkozóan részletesebb szabályokat határoz meg annak érdekében, hogy jobban tükrözze a piaci realitásokat. Mivel a támogatás fogalma olyan objektív fogalom, amelyet a lehető legpontosabban kell értékelni, a Bizottság a kezességvállalásról szóló 2008. évi közleményt használja annak értékelésére, hogy a szóban forgó két garancia előnyt biztosít-e az Abalon DE számára.

(146) A kezességvállalásról szóló 2008. évi közlemény 3.2. pontjának d) alpontja szerint „a megfelelő piaci ár meghatározása során […] tekintetbe kell venni a kezességvállalás és az alapul szolgáló hitel jellegzetességeit. Ez magában foglalja: az ügylet összegét és időtartamát; a hitelfelvevő által nyújtott biztosítékot, valamint a behajtási arány értékelését befolyásoló egyéb körülményeket; a hitelfelvevő általi nemfizetés valószínűségét pénzügyi helyzetéből, ágazati tevékenységéből, és kilátásaiból adódóan; valamint egyéb gazdasági feltételeket. Ez az elemzés lehetővé teszi a hitelfelvevő kockázatminősítés segítségével történő besorolását. A besorolást nemzetközileg elismert minősítő ügynökség vagy adott esetben az alapul szolgáló hitelt nyújtó bank végezheti, az általa alkalmazott belső minősítés alapján. […] A díj piaci árral való összeegyeztethetőségének értékelése érdekében a tagállam elvégezheti a hasonló minősítésű vállalkozások által a piacon fizetett árak összehasonlítását.”

(147) A kezességvállalásról szóló 2008. évi közlemény 4.2. pontjának első bekezdése három különböző módszert határoz meg az egyedi – mint például a szóban forgó – garanciák támogatástartalmának meghatározására. Főszabály szerint az első módszert kell alkalmazni, amelynek értelmében a pénzbeli támogatástartalmat „a kezességvállalás piaci ára és a ténylegesen kifizetett ár közötti különbségként” kell kiszámítani (a továbbiakban: a kezességvállalásról szóló 2008. évi közlemény szerinti első módszer).

(148) A hivatalos vizsgálati eljárás során a Bizottság információkat kért Németországtól a szóban forgó garanciákban foglalt bruttó támogatási egyenértéknek a kezességvállalásról szóló 2008. évi közlemény szerinti első módszer alkalmazásával történő kiszámításával kapcsolatban, de a német hatóságok úgy vélték, hogy ezeket az információkat nem lehet megadni ((16), (91) és (92) preambulumbekezdés). A Bizottság azonban úgy véli, hogy tudja alkalmazni a kezességvállalásról szóló 2008. évi közlemény szerinti első módszert, mivel a piac nyújt garanciát az érintett ügylettípusra.

([58]) A Bíróság 2014. április 3-i ítélete, Franciaország kontra Bizottság, C-559/12 P, ECLI:EU:C:2014:217, 96. pont; a Törvényszék 2020. március 12-i ítélete, Valencia Club de Fútbol kontra Bizottság, T-732/16, ECLI:EU:T:2020:98, 121. pont.

([59]) Lásd a kezességvállalásról szóló 2008. évi közlemény 4.1. pontjának első bekezdését.

([60]) A kezességvállalásról szóló 2008. évi közlemény 2.1. pontja.

(149) A piaci ár meghatározása és a támogatás összegének kiszámítása érdekében a Bizottság összehasonlítja a ténylegesen fizetett árat az összehasonlítható piaci ügyletek során – akár maga az Abalon DE, akár hasonló társaságok által – fizetett árral. Mivel az Abalon DE-re vonatkozóan nem állnak rendelkezésre adatok, a Bizottság az alábbiakban i. az Abalon DE-vel összehasonlítható társaságokat (4.2.3.2. szakasz), ii. a szóban forgó garanciák piaci árát (4.2.3.3. szakasz) és iii. az ebből eredő támogatási összeget (4.2.3.4. szakasz) elemzi.

4.2.3.2. Összehasonlítás a hasonló nemteljesítési rátával és minősítéssel rendelkező társaságokkal

(150) Annak meghatározásához, hogy mely társaságok hasonlíthatók össze az Abalon DE-vel, a fő tényező a nemteljesítésük valószínűsége. Amikor a bankok hitelt nyújtanak egy társaságnak, nemteljesítési rátát (nemteljesítési valószínűséget) rendelnek a hitelfelvevőhöz; e ráta egyéni kockázatértékelésüket tükrözi. A bankok átfogó kockázatértékelést végeznek, és ennek során figyelembe veszik belső minősítési rendszerükkel összhangban a társaság gazdasági életképességére vonatkozó konkrét kritériumokat, valamint a termékpiac és a tevékenységi ágazat értékelését.

(151) Ezért értékelni kell az Abalon DE nemteljesítési rátáit és azok hitelességét.

(152) Három bank bocsátotta ki az alapul szolgáló hiteleket, és különböző nemteljesítési rátákat (nemteljesítési valószínűség) rendelt az Abalon DE-hez, nevezetesen a KSK (2 %-os nemteljesítési ráta), a Helaba (1,32 %-os nemteljesítési ráta) és az RZB (0,832 % nemteljesítési ráta) (lásd a (19) preambulumbekezdést).

(153) Általánosságban, mivel a ráták egyedi kockázatértékelésen alapulnak, helyénvalónak tűnik figyelembe venni a társaság tekintetében megállapított különböző rátákat, és átlagolni őket a piaci realitások megfelelő visszatükrözése érdekében. Ha azonban a minősítés nem hiteles, nem összehasonlítható vagy nem objektív, akkor azt nem szabad az átlagolásnál figyelembe venni.

(154) A jelen ügyben a Bizottság úgy véli, hogy a három bank által megállapított különböző minősítések mind közvetlenül az Abalon DE-re vonatkoznak (ezeket a bankok az Abalon DE által szolgáltatott társaságspecifikus információk alapján számították ki, és a három bank részt vett az Abalon DE-nek nyújtott, alapul szolgáló hitelekben). A Bizottság azonban úgy véli, hogy az RZB általi minősítés az RZB és a minősített társaság, az Abalon DE közötti kapcsolatok miatt nem kellően objektív és hiteles ahhoz, hogy alapul lehessen venni.

(155) Ezért a Bizottság értékelését csak a KSK és a Helaba által meghatározott nemteljesítési ráták átlagára, azaz 1,66 %-ra alapozza (2 % és 1,32 % átlaga) ([61]). Ezen átlagos nemteljesítési ráta alapján az Abalon DE hitelminősége (minősítése) 2006-ban a Moody's minősítési skála „Ba2"/„Ba3" tartományába esik ([62]), amely az S&P minősítési skáláján a „BB"/„BB-" tartománynak felel meg ([63]).

4.2.3.3. A garanciák piaci ára

(156) Nem állnak rendelkezésre az Abalonéhoz hasonló minősítésű társaságoknak felszámított garanciadíjak.

(157) A Bizottság azonban meg tudja határozni a piaci árat a forgalmazott hitel-nemteljesítési csereügyletek (CDS) alapján. A Bizottság úgy véli, hogy a hitel-nemteljesítési csereügyletek megfelelő és releváns helyettesítő eszközök, mivel egy társaság nemteljesítési kockázatának piaci árát jelzik ([64]).

([61]) Ha mindhárom nemteljesítési ráta (beleértve az RZB által megállapított 0,832 %-ot) átlagát vennék figyelembe, az sem változtatna az eredményen. Az átlag 1,38 % lenne, amely a Moody's minősítési skáláján ugyanabba a „Ba2"/„Ba3" tartományba tartozik.

([62]) Lásd a Moody's „Corporate Default and Recovery Rates, 1920–2006" (Vállalati nemteljesítési és visszafizetési ráták, 1920–2006) című, 2007. februári 26. sz. külön észrevételének első oszlopát (1 éves nemteljesítési valószínűségek) (Ba2: 0,856; Ba3: 1,929) (https://www.moodys.com/sites/products/DefaultResearch/2006400000429618.pdf).

([63]) https://www.researchgate.net/figure/Moodys-and-S-P-alphanumeric-ratings-conversion-into-numeric-values_tbl1_23722339.

([64]) Lásd: a Bizottság közleménye az Európai Unió működéséről szóló szerződés 107. cikkének (1) bekezdésében említett állami támogatás fogalmáról (HL C 262., 2016.7.19., 1. o.), 111. pont. A hitel-nemteljesítési csereügylet olyan pénzügyi eszköz, amely biztosítja a hitelezőt (vagy a védelmet megvásárló bármely harmadik felet) a referencia-szervezet (jelen esetben a hitelfelvevő) nemteljesítési kockázatával szemben, ilyenek például a hitelgaranciák. A kockázatvédelemért fizetett árat hitelgarancia esetén „garanciadíjnak", a forgalmazott hitel-nemteljesítési csereügyletek esetében pedig „piaci hitelkockázati felárnak" nevezik. Mindkét árat elsősorban a referencia-szervezet (hitelfelvevő) nemteljesítési kockázata határozza meg, és így az azonos típusú kockázatok, azaz a nemteljesítési kockázat helyettesítő árának tekinthetők.

(158) Az Abalon DE minősítésére tekintettel az iTraxx Europe Crossover Credit Derivate Index (a továbbiakban: iTraxx Crossover Index) megfelelő piaci referenciaérték: az iTraxx Crossover Index valóban legfeljebb 75 európai társaságból áll, amelyek átlagos minősítése az adott időpont körül „BB" volt ([65]), és a biztosíték szintje megfelel az Abalon DE biztosítéka szintjének ([66]). Az iTraxx Crossover Index 2006. december 29-i piaci hitelkockázati felára (a piaci garanciadíj helyettesítő értéke) ([67]) 2,19 % volt a forgótőkehitel esetében (a garancia súlyozott átlagos futamideje közel öt év), és 2,66 % a beruházási hitel esetében (a garancia súlyozott átlagos futamideje öt év és tíz év között, a lineáris amortizáció következményeként).

4.2.3.4. Az eredményül adódó támogatási összegek

(159) A fentiek alapján a Bizottság a garanciákban foglalt támogatás bruttó támogatási egyenértékét a kezességvállalásról szóló 2008. évi közlemény szerinti első módszer alkalmazásával számítja ki. A garancia- és hiteldokumentumokból eredő alábbi feltételeket veszi figyelembe:

a) beruházási hitel (*Investitionskredit*):

i. a hitel összege: 19,5 millió EUR, 10 éves futamidő;

ii. hiteltörlesztés féléves részletekben 2010-től: 2010-ben két, 500 000 EUR összegű féléves részlet, 2011-ben és 2012-ben négy, 1,25 millió EUR összegű féléves részlet, 2013-ban két, 1,5 millió EUR összegű féléves részlet, 2014-ben, 2015-ben és 2016-ban hat, 1,75 millió EUR összegű féléves részlet, beleértve a 2016.12.31-én esedékes utolsó 1,75 millió EUR részletet;

iii. a hitelösszeg állami garanciával fedezett 70 %-a, azaz 2010-ig 13,65 millió EUR;

iv. a garanciafedezet 2010-től félévente csökkent: 2010-ben 350 000 EUR-val, 2011-ben és 2012-ben 875 000 EUR-val, 2013-ban 1,05 millió EUR-val, 2014-től pedig 1,225 millió EUR-val;

b) forgótőkehitel (*Betriebsmittelkredit*):

i. legfeljebb 10 millió EUR összegű hitel, nincs határozott futamidő (felmondással szüntethető meg), a hitel felmondás utáni visszafizetése;

ii. a hitelösszeg 2012. december 31-ig határozott időre korlátozott állami garanciával fedezett legfeljebb 50 %-a, azaz 5 millió EUR;

iii. a garanciafedezet idővel fokozatosan csökken. 2009. december 31-én 500 000 EUR-val, 2010. december 31-én 1 millió EUR-val, 2011. december 31-én 1,5 millió EUR-val, 2012. december 31-én pedig 2 millió EUR-val;

c) mindkét esetben:

i. az Abalon DE 1 %-os éves garanciadíjat fizetett a kintlévő garantált összegek után;

ii. a garanciákban foglalt támogatás bruttó támogatási egyenértékének kiszámításához a pénzforgalmat a támogatás nyújtásának 2006. decemberi napjára kell diszkontálni. E célból 5,36 %-os kamatlábat alkalmaznak a Németországban 2006 decemberében alkalmazandó referencia-kamatláb alapján ([68]), amelyet 100 bázisponttal növeltek a referencia-kamatláb és a leszámítolási kamatláb megállapítási módjának módosításáról szóló bizottsági közlemény (a továbbiakban: a referencia-kamatlábról szóló közlemény) ([69]) szerint.

([65]) Lásd a Bank of England 2007 harmadik negyedévi negyedéves közlönyének 20. ábráját (47. kötet, 3. szám, https://www.bankofengland.co.uk/-/media/boe/files/quarterly-bulletin/2007/quarterly-bulletin-2007-q3.pdf).

([66]) Az Abalon DE által nyújtott biztosítékok (átadott biztosítékok, gépek és ingatlanok igénybevétele) standard biztosítékok a maximális megtérülő értékek tekintetében. Ez összhangban van az iTraxx Crossover Index használatával, amely 40 %-os visszafizetési rátát (azaz 60 %-os nemteljesítéskori veszteségrátát) feltételez, ami összhangban van a standard biztosítékkal rendelkező hitelekre vonatkozó piaci megfigyelésekkel.

([67]) Lásd a 64. lábjegyzetet.

([68]) Lásd a 25 EU-tagállamra vonatkozó referencia-/leszámítolási kamatlábakat és visszafizettetési rátákat 2004.5.1. és 2006.12.31. között: Németország esetében 2006.12.1-jétől 2006.12.31-ig 4,36; https://competition-policy.ec.europa.eu/document/download/ff0d1fd3-2fda-42c1-9980-42501a62c026_en?filename=reference_rates_eu25_en.pdf.

([69]) A Bizottság közleménye a referencia-kamatláb és a leszámítolási kamatláb megállapítási módjának módosításáról (HL C 14., 2008.1.19., 6. o.).

(160) A (158) preambulumbekezdésben említettek szerint a piaci garanciadíj 2,19 % lett volna a forgótőkehitel és 2,66 % a beruházási hitel esetében. Ezt össze kell hasonlítani a kintlévő garantált összegek Abalon DE által ténylegesen kifizetett 1 %-os éves díjával (lásd a (159) preambulumbekezdés c) pontjának i. alpontját).

(161) Ezen összehasonlítás alapján és az alkalmazandó leszámítolási kamatláb alkalmazásával (lásd a (159) preambulumbekezdés c) pontjának ii. alpontját) a beruházási hitelhez nyújtott garanciában foglalt támogatás bruttó támogatási egyenértéke 1 380 705 EUR, a forgótőkehitelhez nyújtott garanciában foglalt támogatás bruttó támogatási egyenértéke pedig 129 134 EUR, így a támogatás teljes összege 1 509 839 EUR.

4.2.3.5. Az előny meghatározására szolgáló egyéb módszerek alkalmazásának lehetősége

4.2.3.5.1. A kezességvállalásról szóló 2008. évi közlemény szerinti mentesülési módszer alkalmazása

(162) A Pollmeier megjegyezte, hogy az Abalon DE hitelelőzménnyel nem rendelkező, újonnan alapított vállalkozás, amelyre a kezességvállalásról szóló 2008. évi közlemény 3.3. pontja szerinti „mentesülési" megközelítés (3,8 %) alkalmazandó ((43) preambulumbekezdés). E megközelítés szerint, ha a hitelfelvevő kkv, a Bizottság elfogadhat egyszerű értékelését arra vonatkozóan, hogy a hitelgarancia tartalmaz-e támogatást, vagy sem.

(163) A Bizottság azonban megjegyzi, hogy az Abalon DE nem kkv, ezért ez a módszer nem alkalmazható.

4.2.3.5.2. Bármely más objektíven indokolható és általánosan elfogadott módszer, azaz a kezességvállalásról szóló 2000. évi közlemény szerinti harmadik módszer alkalmazása

(164) A kezességvállalásról szóló 2000. évi közlemény 3.2. pontjának első bekezdése előírja, hogy a hitelgarancia pénzben kifejezett támogatástartalma egy adott évben a következőképpen számítható ki:

a) a kedvezményes kamatozású kölcsön támogatástartalmához hasonlóan, azaz a piaci kamatláb és az állami garanciának köszönhetően elért kamatláb közötti eltérést képviselő kamattámogatásként, miután a kifizetett díjakat levonták (a továbbiakban: a kezességvállalásról szóló 2000. évi közlemény szerinti első módszer);

b) úgy vehető, mint i. a kockázati tényezővel (a mulasztás valószínűsége) megszorzott biztosított kintlévő összeg és ii. bármely kifizetett díj közötti különbség – azaz (biztosított összeg × kockázat) – díj – (a továbbiakban: a kezességvállalásról szóló 2000. évi közlemény szerinti második módszer);

c) bármely más objektíven indokolható és általánosan elfogadott módszerrel (a továbbiakban: a kezességvállalásról szóló 2000. évi közlemény szerinti harmadik módszer).

(165) A kezességvállalásról szóló 2000. évi közlemény 3.2. pontjának második bekezdése értelmében az egyedi garanciák esetében főszabály szerint az első módszer az egységes számítási forma, míg a garanciaprogramok esetében a második módszer.

(166) Németország az eljárás megindításáról szóló határozattal kapcsolatos észrevételeiben utalt arra, hogy a 0,5 %-os átalányon alapuló megközelítés továbbra is alkalmazandó (lásd az (58)–(60) preambulumbekezdést), mivel az a kezességvállalásról szóló 2000. évi közlemény harmadik módszere alapján indokolt lehet.

(167) A Bizottság azonban úgy véli, hogy a kezességvállalásról szóló 2000. évi közlemény nem alkalmazható a jelen ügyben, mivel a kezességvállalásról szóló 2008. évi közlemény megfelelőbb és pontosabb iránymutatást nyújt az előny meghatározásához ((145) preambulumbekezdés).

(168) Mindenesetre, figyelembe véve a kezességvállalásról szóló 2000. évi közlemény 3.2. pontjának második bekezdését, a Bizottság megjegyzi, hogy a kezességvállalásról szóló 2000. évi közlemény szerinti harmadik módszer olyan átfogó rendelkezés (*Auffangtatbestand*), amely csak akkor lenne alkalmazható, ha a többi számítási módszer a szóban forgó konkrét ügyben nem indokolt, megvalósítható és megfelelő. Ebben az összefüggésben a Bizottság megjegyzi, hogy a jelen ügyben szóban forgó ad hoc garanciák esetében a kezességvállalásról szóló 2000. évi közlemény 3.2. pontjának második bekezdése előírja, hogy az említett közlemény szerinti első módszert kell alkalmazni. Az első módszer, amely közvetlenül a piaci adatokkal való összehasonlításon alapul, alkalmasabb arra, hogy jobban tükrözze a piaci realitásokat, mint a kezességvállalásról szóló 2000. évi közlemény harmadik módszere szerinti egyszerű átalányalapú megközelítés. E tekintetben meg kell állapítani, hogy a Törvényszék a 2015. évi ítéletében ([70]) azt is kimondta, hogy a 0,5 %-os mérték alkalmazására vonatkozó gyakorlat Bizottság általi elfogadása „ideiglenes jellegű" volt, és hogy „tervezték a helyzet felülvizsgálatát" többek között „a támogatás intenzitásának további tanulmányok alapján történő pontosabb meghatározását" követően, ami megerősíti, hogy ez utóbbi módszert már akkoriban úgy tekintették, mint amely nem tükrözi megfelelően a piaci realitásokat. Ezért e további oknál fogva a kezességvállalásról szóló 2000. évi közlemény szerinti harmadik módszert ebben az esetben nem lehet alkalmazni.

4.2.3.5.3. A kezességvállalásról szóló 2000. évi közlemény szerinti első módszer alkalmazása

(169) Az eljárás megindításáról szóló határozatban ([71]) a Bizottság mérlegelte a kezességvállalásról szóló 2000. évi közlemény szerinti első módszer alkalmazásának lehetőségét. Ehhez például adatokra lett volna szükség a piaci kamatláb meghatározásához. Az említett határozat (32) preambulumbekezdésében a Bizottság felkérte Németországot, hogy nyújtsa be az e módszer alkalmazásához szükséges információkat. Németország azonban sem az előzetes vizsgálati szakaszban ([72]), sem az eljárás megindításáról szóló határozatban foglalt kifejezett felhívást követően a későbbi hivatalos vizsgálati szakaszban ([73]) nem nyújtotta be ezeket az információkat. A hivatalos vizsgálat során a Bizottság információkat kért Németországtól a szóban forgó garanciák bruttó támogatási egyenértékének a kezességvállalásról szóló 2000. évi közlemény szerinti első módszer alkalmazásával történő kiszámításával kapcsolatban is, de a német hatóságok úgy vélték (lényegében), hogy ezt az összeget nem lehet kiszámítani ((16), (91) és (92) preambulumbekezdés).

(170) A Bizottság azonban úgy véli, hogy főszabályként a kezességvállalásról szóló 2008. évi közlemény szerinti első módszert kell alkalmazni ((147) preambulumbekezdés). Továbbá, tekintettel a piaci referencia-kamatlábakra vonatkozó szükséges információk hiányára, a Bizottság megjegyzi, hogy a kezességvállalásról szóló 2000. évi közlemény szerinti első módszer közvetlen alkalmazása nem lehetséges. Közvetett módszer lenne a hitelkamatlábak piaci helyettesítőinek meghatározása a referencia-kamatlábról szóló közlemény alkalmazásával. Egy ilyen megközelítés azonban a referencia-kamatlábról szóló közlemény tág hitelkockázati kategóriáinak alkalmazása miatt sokkal kevésbé lenne pontos, és kevésbé lenne észszerű. A kezességvállalásról szóló 2008. évi közlemény szerinti első módszer ezért gazdaságilag észszerűbb, mivel alkalmazhatók közvetlen piaci helyettesítő eszközök.

4.2.4. *Szelektivitás*

(171) A két ad hoc garanciát kizárólag az Abalon DE számára nyújtják, így azok szelektívek. Ezt Németország nem vitatta. Ahogy a Bíróság kimondta, amennyiben egyedi támogatásról van szó, a gazdasági előny azonosítása főszabály szerint lehetővé teszi az intézkedés szelektivitásának vélelmezését ([74]). Ez attól függetlenül így van, hogy vannak-e hasonló helyzetben lévő szereplők az érintett piacokon.

([70]) 2015. évi ítélet, 174. pont.

([71]) Az eljárás megindításáról szóló határozat (32) preambulumbekezdése.

([72]) 2015. május 28-i beadványában Németország a javasolt 0,5 %-os átalányt alkalmazó módszer alternatívájaként kifejezetten a kezességvállalásról szóló 2000. évi közlemény szerinti második számítási módszerre hivatkozik, nem pedig az említett közlemény szerinti első számítási módszerre.

([73]) 2017. március 27-i beadványában Németország érvelését a javasolt 0,5 %-os átalányt alkalmazó módszerre összpontosítja, amely Németország véleménye szerint a kezességvállalásról szóló 2000. évi közlemény szerinti harmadik számítási módszer értelmében is alkalmazható lenne. Németország nem szolgál további információval az említett közlemény szerinti első számítási módszer lehetséges alkalmazásáról.

([74]) A Bíróság 2015. június 4-i ítélete, Bizottság kontra MOL, C-15/14 P, ECLI:EU:C:2015:362, 60. pont.

4.2.5. *Versenytorzulás*

(172) A garanciák javítják az Abalon DE versenyhelyzetét azon versenytársaihoz képest, amelyek nem részesülnek e garanciák előnyeiből. Az Abalon DE olyan piacon tevékenykedik, ahol verseny áll fenn (amint azt különösen a Pollmeier által benyújtott panasz is bizonyítja). A garanciák tehát torzítják a versenyt, vagy annak torzításával fenyegetnek.

4.2.6. *A tagállamok közötti kereskedelemre gyakorolt hatás*

(173) A Bizottság elutasítja Németország azon érvét (lásd a (41) preambulumbekezdést), hogy a két garancia tisztán helyi jellegű. Még ha – amint arra Németország utal – a nyersanyagot főként helyi forrásokból szerzik is be, az Abalon DE a nyersanyagot az általa világszerte értékesített és forgalmazott bükkfatermékek gyártásához használja fel (lásd a (23) preambulumbekezdést). Így az Abalon DE által gyártott (és versenytársától, a Pollmeiertől származó) feldolgozott erdészeti termékek a tagállamok közötti kereskedelem tárgyát képezik, ezért az Abalon DE-nek nyújtott támogatás valószínűleg érinti a tagállamok közötti kereskedelmet.

(174) Mivel a csekély összegű támogatás nem érinti a tagállamok közötti kereskedelmet ([75]), a Bizottság ellenőrizte, hogy a garanciák a vonatkozó *de minimis* rendelkezések hatálya alá tartozhatnak-e, és ha igen, milyen mértékben.

(175) Amint azt a Bizottság már az eljárás megindításáról szóló határozatban megállapította (lásd a (28) preambulumbekezdést), a vizsgált garanciák a 2013. évi *de minimis* rendelet rendelkezései értelmében nem minősülnek csekély összegű támogatásnak, mivel a rendelet átláthatósági követelményei nem teljesülnek (lásd az eljárás megindításáról szóló határozat (25) és azt követő preambulumbekezdéseit).

(176) A Bizottság ezért az alkalmazandó átmeneti szabályokkal összhangban megvizsgálta, hogy a garanciák csekély összegű támogatásnak minősültek volna-e a 2006-ban alkalmazandó 2001. évi *de minimis* rendelet értelmében, amely rendelet 2. cikkének (2) bekezdése 100 000 EUR *de minimis* küszöbértéket állapít meg ([76]). A két garanciára vonatkozó támogatási összegek (lásd a (161) preambulumbekezdést) külön-külön és együttesen is meghaladják ezt a küszöbértéket, ezért nem minősülnek csekély összegű támogatásnak.

(177) A Bizottság ezért megállapítja, hogy a két garancia valószínűleg érinti a tagállamok közötti kereskedelmet.

4.2.7. *Következtetés a támogatás meglétéről*

(178) A 4.2. szakaszban ismertetett tényezők fényében a Bizottság arra a következtetésre jutott, hogy mind a beruházási hitelhez, mind a forgótőkehitelhez nyújtott garancia az EUMSZ 107. cikkének (1) bekezdése értelmében vett állami támogatásnak minősül.

4.3. **A két garancia jogszerűsége**

(179) A két garancia nem minősül az eljárási rendelet 1. cikkének b) pontjában meghatározott létező támogatásnak ([77]). Ezeket Németország bejelentette ([78]), de a Bizottság előzetes jóváhagyása nélkül hajtotta végre. A Bizottságnak ezért értékelnie kell, hogy a két garanciát az EUMSZ 108. cikke (3) bekezdésének megsértésével bevezetett „jogellenes támogatásként" kell-e kezelni ([79]), vagy – adott esetben visszamenőleges hatállyal – mentesültek-e a bejelentési kötelezettség alól bármely vonatkozó csoportmentesség alapján (és így összeegyeztethetők-e).

([75]) Lásd a 2013. évi *de minimis* rendelet (3) preambulumbekezdését, lásd még a 2001. évi *de minimis* rendelet (5) preambulumbekezdését.

([76]) A 2001. évi *de minimis* rendelet 2. cikkének (2) bekezdése kimondja: „Bármely hároméves időszakban bármely vállalkozás részére folyósított csekély összegű támogatás összege nem haladhatja meg a 100 000 EUR-t. E küszöbérték a támogatás formájától és a kitűzött céltól függetlenül alkalmazandó".

([77]) A regionális beruházási támogatással ellentétben (amely a nagyobb támogatási csomag részét képezte, lásd a (18) preambulumbekezdést), a két garanciát nem egy jóváhagyott, tehát létező támogatási program keretében nyújtották, lásd a 2008. évi határozat (44) és azt követő preambulumbekezdéseit.

([78]) Az EUMSZ hatálybalépése előtt nem léteztek, és az eljárási rendelet 17. cikke értelmében nem minősülnek létező támogatásnak.

([79]) Lásd az eljárási rendelet 1. cikkének f) pontját.

4.3.1. *Nem áll fenn visszamenőleges mentesség (és összeegyeztethetőség) a 2014. évi általános csoportmentességi rendelet alapján*

(180) A 2014. évi általános csoportmentességi rendelet az 58. cikkének (1) bekezdése értelmében akkor alkalmazandó a hatálybalépése előtt nyújtott egyedi támogatásokra, ha a támogatás – a 9. cikk (Közzététel és információszolgáltatás) kivételével – megfelel az említett rendelet valamennyi vonatkozó feltételének. A 2014. évi általános csoportmentességi rendelet 2014. július 1-jei hatálybalépése óta a két garancia elvben mentesülhet a 2014. évi általános csoportmentességi rendelet e visszaható hatályú alkalmazásával.

(181) Amint azonban az eljárás megindításáról szóló határozatban már szerepel, a 2014. évi általános csoportmentességi rendelet 5. cikkének (1) bekezdésében előírt átláthatósági követelmény értelmében a rendelet „csak olyan támogatásokra alkalmazható, amelyek esetében a bruttó támogatási egyenérték kockázatelemzés nélkül előre, pontosan kiszámítható (»átlátható támogatások«)". A 2014. évi általános csoportmentességi rendelet 5. cikke (2) bekezdésének c) pontja úgy rendelkezik, hogy a kezességvállalás formájában nyújtott támogatás akkor tekinthető átláthatónak, amennyiben a bruttó támogatási egyenérték kiszámítása egy bizottsági közleményben megállapított mentesülési díj alapján történik, vagy amennyiben a kezességvállalás bruttó támogatási egyenértékének kiszámításához használt módszertant a Bizottság az intézkedés végrehajtását megelőzően elfogadta.

(182) A Németország által bejelentett garanciák bruttó támogatási egyenértékének kiszámítására szolgáló első módszert a Bizottság 2007-ben fogadta el a C(2007) 4287 végleges határozatban ([80]), azaz a két garancia 2006. december 28-i kibocsátását követően. Bruttó támogatási egyenértéküket nem mentesülési díjak alapján számították ki, mivel ezek csak kkv-k esetében léteznek a kezességvállalásról szóló 2008. évi közlemény értelmében, míg a kezességvállalásról szóló 2000. évi közlemény nem rendelkezik mentesítési megközelítésről.

(183) Így sem a beruházási hitelhez, sem a forgótőkehitelhez nyújtott garancia nem felel meg az átláthatósági kritériumnak. Továbbá a forgótőkehitelhez nyújtott garancia, amely regionális működési támogatásnak minősül, csak a 2014. évi általános csoportmentességi rendelet 15. cikkében meghatározott sajátos körülmények között mentesíthető ([81]). Ezek a sajátos körülmények a jelen ügyben nem állnak fenn.

(184) Az induló vállalkozásokra vonatkozó, az általános átláthatósági követelmény alóli, a 2014. évi általános csoportmentességi rendelet 5. cikke (2) bekezdésének g) pontjában meghatározott kivétel csak akkor alkalmazandó, ha a 2014. évi általános csoportmentességi rendelet 22. cikkében meghatározott valamennyi feltétel teljesül. A 22. cikk (3) bekezdésének b) pontja lehetővé teszi az induló vállalkozások számára a piaci feltételeknek meg nem felelő díjak mellett nyújtott garanciákat, a 22. cikk (2) bekezdése azonban kimondja, hogy a támogatható vállalkozások „tőzsdén nem jegyzett kisvállalkozások", míg az Abalon DE nem minősül tőzsdén nem jegyzett kisvállalkozásnak (lásd a 4.1. szakaszt). Következésképpen a két garancia egyike esetében sem tekinthető úgy, hogy mentesül a 2014. évi általános csoportmentességi rendelet 22. cikkének visszaható hatályú alkalmazásával.

(185) A Bizottság ezért megállapítja, hogy a két garancia egyike sem mentesülhet visszaható hatállyal a bejelentési kötelezettség alól a 2014. évi általános csoportmentességi rendelet szerint.

(186) A 2014. évi általános csoportmentességi rendelet 58. cikkének (2) bekezdése értelmében azt a támogatást, amely az említett rendelet vagy a 994/98/EK tanácsi rendelet ([82]) 1. cikke alapján elfogadott valamely korábban hatályos rendelet alapján nem mentesül a bejelentési kötelezettség alól, a Bizottság a vonatkozó keretszabályok, iránymutatások, közlemények és értesítések alapján értékeli.

([80]) A Bizottság C(2007) 4287 végleges határozata (2007. szeptember 25.) az SA.21945., N 197/2007. számú állami támogatásról – Németország – A garanciák támogatástartalmának számítási módszere (HL C 248., 2007.10.23., 3. o.).
A határozat betekinthető változata nyilvánosan elérhető a Bizottság alábbi honlapján: https://competition-cases.ec.europa.eu/cases/SA.21945.

([81]) A 2014. évi általános csoportmentességi rendelet 15. cikke értelmében a legkülső régiókban, a ritkán lakott területeken és a nagyon ritkán lakott területeken biztosított regionális működési támogatási programok bizonyos feltételek mellett az EUMSZ 107. cikkének (3) bekezdése értelmében összeegyeztethetők lehetnek a belső piaccal. A szóban forgó két garancia nem program, és nem legkülső régiókat, ritkán lakott területeket és nagyon ritkán lakott területeket érint.

([82]) A Tanács 994/98/EK rendelete (1998. május 7.) az Európai Unió működéséről szóló szerződés 107. és 108. cikkének a horizontális állami támogatások bizonyos fajtáira történő alkalmazásáról (HL L 142., 1998.5.14., 1. o., ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/1998/994/oj).

4.3.2. *Nem áll fenn visszamenőleges mentesség (és összeegyeztethetőség) a 800/2008/EK bizottsági rendelet* ([83]) *alapján*

(187) A 2008. augusztus 29-én hatályba lépett 800/2008/EK rendelet (a továbbiakban: 2008. évi általános csoportmentességi rendelet) 44. cikkének (1) bekezdése értelmében a 2008. évi általános csoportmentességi rendelet akkor alkalmazandó a hatálybalépése előtt nyújtott egyedi támogatásokra, amennyiben a támogatás megfelel a rendeletben megállapított valamennyi feltételnek (a 2008. évi általános csoportmentességi rendelet közzétételről és tájékoztatásról szóló 9. cikkében rögzített feltételek kivételével).

(188) A 2008. évi általános csoportmentességi rendelet 5. cikkének (1) bekezdése szerint azonban csak az átlátható támogatások mentesíthetők. „Átlátható támogatás": olyan támogatás, amelynél a bruttó támogatástartalom kockázatelemzés nélkül előre, pontosan kiszámítható (lásd a 2008. évi általános csoportmentességi rendelet 2. cikkének 6. pontját). A 2014. évi általános csoportmentességi rendelethez hasonlóan a 2008. évi általános csoportmentességi rendelet 5. cikke (1) bekezdése második albekezdésének c) pontja is átláthatósági követelményeket ír elő, amelyek akkor teljesülnek, „ha a bruttó támogatástartalom kiszámításához használt módszertant […] bejelentését követően a Bizottság elfogadta, […] vagy ha a kedvezményezett kkv és a bruttó támogatástartalom kiszámítása […] mentesülési díj alapján történt". A (182) preambulumbekezdésben említettek szerint a Németország által bejelentett két garancia bruttó támogatási egyenértékének kiszámítására szolgáló első módszert csak a garanciák 2006. december 28-i kibocsátását követően fogadták el. Bruttó támogatási egyenértéküket nem mentesülési díjak alapján számították ki, és az Abalon DE nem kis- vagy középvállalkozás (lásd a 4.1. szakaszt).

(189) Így sem a beruházási hitelhez, sem a forgótőkehitelhez nyújtott garancia nem felel meg az átláthatósági kritériumnak. Továbbá a forgótőkehitelhez nyújtott garancia, amely regionális működési támogatásnak minősül, nem mentesíthető a 2008. évi általános csoportmentességi rendelet alapján.

(190) A Bizottság ezért arra a következtetésre jutott, hogy a 2008. évi általános csoportmentességi rendelet alapján egyik garancia sem mentesül visszaható hatállyal.

4.3.3. *Nem áll fenn visszamenőleges mentesség (és összeegyeztethetőség) az 1628/2006/EK bizottsági rendelet* ([84]) *alapján*

(191) Az 1628/2006/EK rendelet (a továbbiakban: regionális támogatásokra vonatkozó csoportmentességi rendelet) időbeli hatálya miatt nem alkalmazható a 2006. november 21-i hatálybalépése előtt hatályba lépett ad hoc intézkedésekre. A regionális támogatásokra vonatkozó csoportmentességi rendelet „hatálybalépésről és érvényességről" szóló 9. cikke csupán az e rendelet hatálybalépése előtt hatályba lépett programokra és az e programok alapján nyújtott támogatásokra utal, nem az *ad hoc* támogatásokra, sem pedig a 2006. december 31. után odaítélt támogatásokra (vagy hatályba lépett programokra).

(192) Mindenesetre a regionális támogatási csoportmentességi rendelet 3. cikkének (3) bekezdése előírja, hogy az ad hoc támogatás összeegyeztethető a közös piaccal, és mentesül a bejelentési kötelezettség alól, feltéve, hogy közvetlenül megfelel a rendelet valamennyi feltételének. E tekintetben a regionális támogatásokra vonatkozó csoportmentességi rendelet 4. cikke (1) bekezdése első albekezdésének a) pontja előírja, hogy az induló beruházásokhoz nyújtott támogatás összeegyeztethető a közös piaccal, és mentesül a bejelentési kötelezettség alól, amennyiben a támogatást az érintett tagállam vonatkozásában a 2007 és 2013 közötti időszakra jóváhagyott regionális támogatási térkép alapján regionális támogatásra jogosult régiókban nyújtják, ami az alkalmazandó regionális támogatási térkép ([85]) szerint nem áll fenn a Schwalm-Eder-Kreis esetében.

(193) A Bizottság emlékeztet továbbá arra, hogy a regionális támogatásokra vonatkozó csoportmentességi rendelet csak a regionális beruházási támogatásokra alkalmazandó, és nem teremt alapot a regionális működési támogatás mentesítésére, például a jelen ügyben a forgótőkehitelhez nyújtott garancia mentesítésére. A Bizottság ezért arra a következtetésre jutott, hogy a regionális támogatásokra vonatkozó csoportmentességi rendelet alapján egyik garancia sem mentesül visszaható hatállyal.

([83]) A Bizottság 800/2008/EK rendelete (2008. augusztus 6.) a Szerződés 87. és 88. cikke alkalmazásában a támogatások bizonyos fajtáinak a közös piaccal összeegyeztethetőnek nyilvánításáról (általános csoportmentességi rendelet) (HL L 214., 2008.8.9., 3. o., ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2008/800/oj).

([84]) A Bizottság 1628/2006/EK rendelete (2006. október 24.) a Szerződés 87. és 88. cikkének a nemzeti regionális beruházási támogatásokra való alkalmazásáról (HL L 302., 2006.11.1., 29. o., ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2006/1628/oj).

([85]) A Bizottság C(2006) 4958 végleges határozata (2006. november 8.) az N 459/2006. számú állami támogatásról – Németország 2007 és 2013 közötti időszakra vonatkozó regionális támogatási térképe (HL C 295., 2006.12.5., 6. o.).

4.3.4. *Nem áll fenn visszamenőleges mentesség (és összeegyeztethetőség) a kkv-kra vonatkozó csoportmentességi rendelet alapján*

(194) A Bizottság megjegyzi, hogy a garanciák egyike sem részesíthető csoportmentességben a kkv-kra vonatkozó csoportmentességi rendelet értelmében, mivel az említett rendelet csak a kkv-kra alkalmazható (lásd az említett rendelet 1. cikkének (1) bekezdését). A (137) preambulumbekezdésben megállapítottak szerint az Abalon DE 2006-ban nem minősült kkv-nak.

(195) Mivel a két garancia egyetlen csoportmentesség keretében sem mentesült a bejelentési kötelezettség alól, még visszaható hatállyal sem, a két garanciát jogellenes támogatásként kell kezelni.

4.4. **Összeegyeztethetőség**

(196) Mivel egyik garancia sem mentesül visszaható hatállyal a bejelentési kötelezettség alól, és így nem összeegyeztethető egyetlen mentességi rendelet alapján sem, a 2014. évi általános csoportmentességi rendelet 58. cikkének (2) bekezdésével összhangban (lásd a (186) preambulumbekezdést) a Bizottságnak a garanciák összeegyeztethetőségét a vonatkozó keretszabály, iránymutatás, közlemény vagy értesítés alkalmazásával, valamint a Szerződés közvetlen alkalmazásával kell értékelnie. Németország azt állította, hogy a két garancia regionális fejlesztésre irányuló regionális támogatás volt ((62) preambulumbekezdés). A Bizottság a regionális támogatási intézkedést általában csak akkor tekinti az EUMSZ 107. cikkének (3) bekezdésével összeegyeztethetőnek, ha a támogatás hozzájárul a regionális fejlődéshez és kohézióhoz. A támogatás célja vagy az kell, hogy legyen, hogy előmozdítsa „a" térségek gazdasági fejlődését, vagy hogy elősegítse „c" térségek fejlődését. Az Abalon DE javára nyújtott két garancia célja a hátrányos helyzetű Schwalm-Eder-Kreis régió regionális fejlődésének, valamint a területi kohéziónak az előmozdítása és elősegítése (lásd a (17) preambulumbekezdést).

(197) A Schwalm-Eder-Kreis a két garancia nyújtásának időpontjában Németország 2004 és 2006 közötti időszakra vonatkozó regionális támogatási térképe alapján regionális beruházási támogatásra jogosult „c" térség volt. A két garancia tehát az alkalmazandó regionális támogatási iránymutatás alapján értékelhető. A 2014 és 2020 közötti időszakra vonatkozó regionális állami támogatásokról szóló iránymutatás ([86]) 188. pontjából az következik, hogy a 2014. július 1-je előtt jogellenesen odaítélt regionális támogatásokat a 2007 és 2013 közötti időszakra vonatkozó nemzeti regionális támogatásokról szóló iránymutatással ([87]) (a továbbiakban: a regionális támogatásokról szóló 2007. évi iránymutatás) összhangban értékelik. A regionális támogatásokról szóló 2007. évi iránymutatás 105. pontja szerint „[a] 2007 előtt odaítélt […] regionális támogatást az 1998. évi nemzeti regionális támogatásról szóló iránymutatással összhangban értékelik". Mivel a két garanciát 2006-ban adták ki, az értékelésükre vonatkozó iránymutatás tehát a regionális támogatásokról szóló 1998. évi iránymutatás, Németország (akkor alkalmazandó) 2004 és 2006 közötti időszakra vonatkozó regionális támogatási térképével együtt értelmezve ([88]).

4.4.1. *A beruházási hitelhez nyújtott garancia*

(198) Németország 2004 és 2006 közötti időszakra vonatkozó regionális támogatási térképe szerint az érintett régió (Schwalm-Eder-Kreis) az EUMSZ (jelenlegi) 107. cikke (3) bekezdésének c) pontja értelmében regionális támogatásra jogosult, nagyvállalkozások esetében az elszámolható költségek 18 %-ának megfelelő maximális támogatási intenzitással.

(199) A regionális támogatásokról szóló 1998. évi iránymutatás 4.5. pontjával összhangban a maximális támogatási intenzitás a földterületet, épületeket és berendezéseket/gépeket magában foglaló támogatható kiadásokra vonatkozik. A jelen ügyben a modern fűrészgépekre, épületekre és a földterület megvásárlására irányuló beruházások összesen 26 millió EUR-t tettek ki. Ebből az összegből 21 millió EUR-t ruháztak be gépekbe és berendezésekbe a fűrészüzemben, 4 millió EUR-t építési munkákra, 1 millió EUR-t pedig a helyszín megvásárlására fordítottak. 18 %-os támogatási intenzitást alkalmazva ez 4,68 millió EUR maximális megengedhető regionális beruházási támogatási összeget eredményez.

([86]) Iránymutatás a regionális állami támogatásokról 2014–2020, (HL C 209., 2013.7.23., 1. o.).
([87]) Iránymutatás a 2007–2013 közötti időszakra vonatkozó nemzeti regionális támogatásokról (HL C 54., 2006.3.4., 13. o.).
([88]) Lásd a 9. lábjegyzetet.

(200) A 25 millió EUR összegű építési és berendezési költségek tekintetében már 4,5 millió EUR támogatást nyújtottak „A regionális gazdasági struktúra javítása" elnevezésű közös cselekvési program („*Gemeinschaftsaufgabe »Verbesserung der regionalen Wirtschaftsstruktur«*"), az N 642/2002. számú program alapján (lásd a 2008. évi határozat (12) preambulumbekezdését). Ezt a támogatást a bejelentését követően a 2008. évi határozatban ([89]) létező támogatásnak tekintették, és a Törvényszék a 2015. évi ítéletében helybenhagyta a 2008. évi határozat e részét (lásd a (4) preambulumbekezdést), és így az létező támogatásnak minősül. Mivel az 1998. évi regionális támogatásokról szóló iránymutatás és Németország 2004 és 2006 közötti időszakra vonatkozó regionális támogatási térképe alapján nyújtható maximális támogatási összeget a létező regionális beruházási támogatás nem merítette ki teljes mértékben, e határozat értelmében legfeljebb 180 000 EUR összegű kiegészítő beruházási támogatás összeegyeztethetőnek nyilvánítható, ha a regionális támogatásokról szóló 1998. évi iránymutatás valamennyi alkalmazandó kritériuma teljesül.

(201) A Bizottság megvizsgálta, hogy teljesülnek-e a regionális támogatásokról szóló 1998. évi iránymutatás kritériumai (amelyek nem zárják ki a garanciát mint elfogadható támogatási formát). A Bizottság arra a következtetésre jutott, hogy – amint azt a regionális támogatási csomag többi része tekintetében már megállapították ([90]) – a 2002. évi multiszektorális keretszabály ([91]) (amely nem alkalmazandó, mivel a vonatkozó küszöbértéket nem lépik túl) szerint egyedi bejelentési kötelezettség hatálya alá nem tartozó támogatásokra vonatkozóan a regionális támogatásokról szóló 1998. évi iránymutatásban előírt valamennyi általános összeegyeztethetőségi kritérium teljesült.

(202) Konkrétabban: a regionális támogatásokról szóló 1998. évi iránymutatás 2. pontjának harmadik bekezdése úgy véli, hogy az egyedi ad hoc támogatás elvben nem tartozik a regionális támogatásokról szóló 1998. évi iránymutatás hatálya alá ([92]), mivel az ilyen támogatás általában a konkrét vagy ágazati iparpolitikák körébe tartozik, és gyakran nem felel meg a regionális támogatási politika, mint olyan, szellemének. A regionális támogatásokról szóló 1998. évi iránymutatás 2. pontjának negyedik bekezdése azonban úgy rendelkezik, hogy ennek ellenkezője bizonyítható. A Bizottság úgy véli, a jelen ügyben ez a helyzet. Először is, a beruházási hitelhez nyújtott garancia a támogatási csomag többi részével együtt arra irányult, hogy elősegítse a foglalkoztatást egy támogatott térségben (118 munkahely létrehozása), ami bizonyítja, hogy a támogatás hozzájárul a regionális fejlődéshez. Másodszor, az ad hoc támogatást emellett a 2006. évi hesseni iránymutatás keretében nyújtották ((21) preambulumbekezdés), amely nem korlátozott számú ágazatra vagy vállalkozásra korlátozódik.

(203) A támogatás induló beruházási projektre vonatkozik (a regionális támogatásokról szóló 1998. évi iránymutatás 4.1. és 4.4. pontja), és nem érint sem a regionális beruházási támogatásból kizárt ágazatot (lásd a regionális támogatásokról szóló 1998. évi iránymutatás 2. pontjának első bekezdését), sem pedig nehéz helyzetben lévő vállalkozást. A kedvezményezett szükséges saját hozzájárulása meghaladja az összes beruházási költség 25 %-át ([93]) (a regionális támogatásokról szóló 1998. évi iránymutatás 4.2. pontjának első bekezdése), és a beruházási projektet az érintett régióban legalább öt évig fenntartják (a regionális támogatásokról szóló 1998. évi iránymutatás 4.10. pontja). A beruházással kapcsolatos munkálatok a garancia igénylését követően kezdődtek, így a garanciák ösztönző hatással bírnak (a regionális támogatásokról szóló 1998. évi iránymutatás 4.2. pontjának harmadik bekezdése). A támogatáshalmozódási szabályokat (a regionális támogatásokról szóló 1998. évi iránymutatás 4.18. pontja) tiszteletben tartják, mivel a korábban jóváhagyott 4,5 millió EUR vissza nem térítendő támogatással együtt (lásd a (18) preambulumbekezdést) a 180 000 EUR kiegészítő támogatás összege nem haladja meg az alkalmazandó 4,68 millió EUR támogatáshalmozódási felső határt.

(204) A Bizottság ezért úgy véli, hogy a regionális támogatásokról szóló 1998. évi iránymutatással összhangban összeegyeztethető egy (2006-os jelenértéken véve) 180 000 EUR kiegészítő támogatási összeg, azaz a beruházási hitelhez nyújtott garanciában foglalt (2006-os jelenértéken véve, lásd a (161) preambulumbekezdést) 1 380 705 EUR teljes támogatási összeg egy része.

([89]) Lásd a 2008. évi határozat (44) és azt követő preambulumbekezdéseit.

([90]) Mivel a beruházási hitelhez nyújtott garancia regionális támogatási csomag részét képezi (lásd a (18) preambulumbekezdést és a 10. lábjegyzetet), megfelel „a regionális támogatási politika, mint olyan, szellemének" (a regionális támogatásokról szóló 1998. évi iránymutatás 2. pontjának harmadik bekezdése értelmében), így a beruházási hitelhez nyújtott garancia a regionális támogatásokról szóló 1998. évi iránymutatás alapján értékelhető.

([91]) A Bizottság közleménye – A nagyberuházási projektekhez nyújtott regionális támogatásokra vonatkozó multiszektorális keretszabály (az értesítés a C(2002) 315. számú dokumentummal történt) (HL C 70., 2002.3.19., 8. o.).

([92]) „Egyetlen vállalkozásnak adott egyedi *ad hoc* támogatás folyósítása, vagy egyetlen tevékenységi területre korlátozott támogatás nagyban befolyásolhatja az érintett piacon zajló versenyt, a regionális fejlesztésre gyakorolt hatása pedig valószínűleg túl korlátozott. Az ilyen támogatás általában a konkrét vagy ágazati ipari politikák körébe tartozik, és gyakran nem felel meg a regionális támogatási politika, mint olyan, szellemének […]".

([93]) Közelebbről: a 25 %-os saját hozzájárulás szabálya teljesül, tekintettel a 3,5 millió EUR összegű sajáttőke-hozzájárulásra és a 19,5 millió EUR összegű beruházási hitel azon részére, amelyet nem fedez a 70 %-os garancia (a 19,5 millió EUR 30 %-a = 5,85 millió EUR).

(205) Németország nem hivatkozott arra, hogy a beruházási hitelhez nyújtott garanciát a Szerződés közvetlen alkalmazásában kell értékelni, és nem terjesztett elő olyan érveket, amelyek igazolhatnák ezt a megközelítést. A Bizottság a jelen ügyben nem tud olyan kivételes és kellően indokolt okokat azonosítani, amelyek lehetővé tennék számára a regionális támogatásokról szóló 1998. évi iránymutatástól való eltérést. A Bizottság ezért megállapítja, hogy a beruházási hitelhez nyújtott garanciában foglalt támogatás részben megfelel a regionális támogatásokról szóló 1998. évi iránymutatásnak (a (161) preambulumbekezdésben említett teljes támogatási összegből 180 000 EUR). A fennmaradó összeg (1 200 705 EUR) összeegyeztethetetlen támogatásnak minősül.

4.4.2. *A forgótőkehitelhez nyújtott garancia*

(206) A forgótőkehitelhez nyújtott garancia regionális működési támogatásnak minősül ((183) preambulumbekezdés). A regionális támogatásokról szóló 1998. évi iránymutatás értelmében ilyen működési támogatás csak az EUMSZ (jelenlegi) 107. cikke (3) bekezdésének a) pontja alapján regionális támogatásra jogosult területeken, azaz a legkülső régiókban és az alacsony népsűrűségű régiókban hagyható jóvá (lásd a regionális támogatásokról szóló 1998. évi iránymutatás 3.10.4. pontjában szereplő népsűrűségi vizsgálatot). A Schwalm-Eder-Kreis régió e kategóriák egyikébe sem tartozik. Ezért a forgótőkehitelhez nyújtott garancia nem felel meg a regionális támogatásokról szóló 1998. évi iránymutatásnak.

(207) Németország nem hivatkozott arra, hogy a forgótőkehitelhez nyújtott garanciát a Szerződés közvetlen alkalmazásában kell értékelni, és nem terjesztett elő olyan érveket, amelyek igazolhatnák ezt a megközelítést. A Bizottság a jelen ügyben nem tud olyan kivételes és kellően indokolt okokat azonosítani, amelyek lehetővé tennék számára a regionális támogatásokról szóló 1998. évi iránymutatástól való eltérést. A Bizottság ezért megállapítja, hogy a 129 134 EUR összegű, forgótőkehitelhez nyújtott garanciában foglalt működési támogatás (lásd a (161) preambulumbekezdést) összeegyeztethetetlen a belső piaccal.

5. **VISSZAFIZETTETÉS**

(208) Az Európai Unió működéséről szóló szerződés és az állandó ítélkezési gyakorlat szerint a Bizottság hatáskörébe tartozik annak eldöntése, hogy az érintett tagállamnak meg kell-e szüntetnie vagy módosítania kell-e azt a támogatást, amely a Bizottság álláspontja szerint összeegyeztethetetlen a belső piaccal ([94]). Az uniós bíróságok állandó ítélkezési gyakorlatából következik továbbá, hogy a Bizottság által a belső piaccal összeegyeztethetetlennek tekintett támogatások esetében a tagállamra a támogatás megszüntetését illetően kirótt kötelezettség célja a korábbi állapot visszaállítása ([95]).

(209) Az uniós bíróságok e tekintetben kimondták, hogy ez a célkitűzés akkor valósul meg, ha a kedvezményezett visszafizette a jogellenes támogatásként kapott összegeket, elveszítve így azt az előnyt, amelyet versenytársaival szemben élvezett a belső piacon, és visszaállt a támogatás juttatása előtti állapot ([96]).

(210) Az eljárási rendelet 16. cikkének (1) bekezdése meghatározza, hogy „amennyiben a jogellenes támogatások esetén elutasító határozat születik, a Bizottság dönt arról, hogy az érintett tagállam hozza meg a szükséges intézkedéseket a támogatásnak a kedvezményezettől történő visszavételére […]”.

(211) Így, tekintettel arra, hogy az EUMSZ 108. cikke (3) bekezdésének megsértésével végrehajtott két garancia jogellenes és részben összeegyeztethetetlen támogatásnak minősül, az összeegyeztethetetlen támogatást ezért vissza kell fizettetni, hogy visszaálljon a belső piacon a támogatásnyújtás előtt fennálló helyzet. A visszafizettetés a támogatásnak a kedvezményezett rendelkezésére bocsátásától a tényleges visszafizetés időpontjáig tartó időszakra terjed ki. A visszafizettetendő összegek tartalmazzák a tényleges visszafizetés időpontjáig esedékes kamatokat is. A kamatot kamatos kamatként kell számolni a 794/2004/EK bizottsági rendelet ([97]) V. fejezetének megfelelően.

([94]) A Bíróság 1973. július 12-i ítélete, Bizottság kontra Németország, C-70/72, ECLI:EU:C:1973:87, 13. pont.
([95]) A Bíróság 1990. március 21-i ítélete, Belgium kontra Bizottság, C-142/87, ECLI:EU:C:1990:125, 66. pont.
([96]) A Bíróság 1999. június 17-i ítélete, Belgium kontra Bizottság, C-75/97, ECLI:EU:C:1999:311, 64. és 65. pont.
([97]) A Bizottság 794/2004/EK rendelete (2004. április 21.) az EK-Szerződés 93. cikkének alkalmazására vonatkozó részletes szabályok megállapításáról szóló 659/1999/EK tanácsi rendelet végrehajtásáról (HL L 140., 2004.4.30., 1. o., ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2004/794/oj).

6. **KÖVETKEZTETÉS**

(212) A Bizottság megállapítja, hogy Németország jogellenesen hajtotta végre a két garanciát, megsértve ezzel az EUMSZ 108. cikkének (3) bekezdését:

a) a beruházási hitelhez nyújtott garanciában foglalt támogatás az EUMSZ 107. cikke (3) bekezdésének c) pontja értelmében legfeljebb 180 000 EUR összegig összeegyeztethető a belső piaccal;

b) a beruházási hitelhez nyújtott garanciában foglalt, ezt meghaladó 1 200 705 EUR támogatási összeg összeegyeztethetetlen a belső piaccal;

c) a forgótőkehitelhez nyújtott garanciában foglalt 129 134 EUR támogatási összeg összeegyeztethetetlen a belső piaccal,

ELFOGADTA EZT A HATÁROZATOT:

1. cikk

(1) A következő intézkedések Németország által jogellenesen, az Európai Unió működéséről szóló szerződés (EUMSZ) 108. cikke (3) bekezdésének megsértésével végrehajtott állami támogatásnak minősülnek:

a) az Abalon Hardwood Hessen GmbH javára beruházási hitelhez nyújtott garancia, melynek támogatási összege (2006-os jelenértéken) 1 380 705 EUR,

b) az Abalon Hardwood Hessen GmbH javára forgótőkehitelhez nyújtott garancia, melynek támogatási összege (2006-os jelenértéken) 129 134 EUR.

(2) Az Abalon Hardwood Hessen GmbH javára beruházási hitelhez nyújtott garancia 180 000 EUR támogatási összegig összeegyeztethető a belső piaccal, a fennmaradó 1 200 705 EUR összeg tekintetében pedig összeegyeztethetetlen a belső piaccal. Az Abalon Hardwood Hessen GmbH javára forgótőkehitelhez nyújtott garancia, melynek támogatási összege 129 134 EUR, összeegyeztethetetlen a belső piaccal.

2. cikk

(1) Németország az 1. cikkben említett összeegyeztethetetlen támogatást visszafizetteti a kedvezményezettel.

(2) A visszafizettetendő összeget a kedvezményezett rendelkezésére bocsátásának időpontjától a visszafizettetés tényleges időpontjáig tartó időszakra vonatkozóan kamat terheli.

(3) A kamatokat a 794/2004/EK rendelet V. fejezetével összhangban kamatos kamatként kell kiszámítani.

(4) Németország az e határozatról szóló értesítés napjától kezdődően megszünteti az 1. cikkben említett garanciák alapján fennálló kifizetéseket és egyéb kötelezettségeket.

3. cikk

(1) Az 1. cikkben említett összeegyeztethetetlen támogatást haladéktalanul és ténylegesen vissza kell fizettetni.

(2) Németország biztosítja, hogy e határozatot az arról szóló értesítéstől számított négy hónapon belül végrehajtsák.

4. cikk

(1) Németország az e határozatról szóló értesítéstől számított két hónapon belül benyújtja az alábbi információkat a Bizottságnak:

a) az e határozatnak való megfelelés érdekében már meghozott és tervezett intézkedések részletes leírása;

b) az azt bizonyító dokumentumok, hogy a kedvezményezettet felszólították az 1. cikkben említett összeegyeztethetetlen támogatás visszafizetésére.

(2) Németország rendszeresen tájékoztatja a Bizottságot a jelen határozat végrehajtása érdekében hozott intézkedésekről, amíg az 1. cikkben említett összeegyeztethetetlen támogatás visszafizetése meg nem történt. A Bizottság kérésére Németország haladéktalanul információkat szolgáltat a határozat betartása céljából már megtett, illetve tervezett intézkedésekről. Részletes információkkal szolgál továbbá a kedvezményezettel már visszafizettetett támogatási összegekre és kamatokra vonatkozóan.

5. cikk

Ennek a határozatnak a Németországi Szövetségi Köztársaság a címzettje.

Kelt Brüsszelben, 2025. május 16-án.

a Bizottság részéről
Teresa RIBERA
ügyvezető alelnök